

กำหนดการเดินทางลงพื้นที่
คณะกรรมการตัดสินรางวัล โครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑
ณ ป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว หมู่ที่ ๘ ตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

เวลา ๐๙.๐๐ น. - เดินทางถึงสนามบินจังหวัดเชียงราย

เวลา ๐๙.๑๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ และเจ้าหน้าที่ พร้อมกัน ณ จุดนัดพบ

เวลา ๐๙.๒๐ น. - เดินทางไป ป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว หมู่ที่ ๘ ตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
(ระยะทางประมาณ ๔๕ กม.)

เวลา ๑๐.๐๐ น. - เดินทางถึง ป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว หมู่ที่ ๘

๑. การแสดงต้อนรับของชุมชน (พืชนต้อนรับคณะกรรมการ)

๒. เชิญคณะกรรมการตัดสินฯ พร้อมกัน ณ ที่ประชุม

๓. นายอำเภอเทิง กล่าวต้อนรับ

๔. แนะนำคณะกรรมการตัดสินฯ ที่ร่วมเดินทาง

๕. รับชมวีดิทัศน์แนะนำโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน

๖. ประธานกรรมการชี้แจงหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการตัดสินรางวัลฯ

๗. ประธานป่าชุมชนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แนะนำคณะกรรมการป่าชุมชน และ
นำเสนอความเป็นมา รูปแบบจัดการป่าและผลงานความสำเร็จของการดูแลรักษา
ป่าชุมชน

๘. คณะกรรมการตัดสินฯ พิจารณาและประเมินป่าชุมชน พร้อมทั้งซักถาม รับฟังข้อมูล
เพิ่มเติม

๙. ประธานกรรมการ ขอขอบคุณคณะกรรมการป่าชุมชน และผู้ร่วมประชุมทุกท่าน

๙.๑ มอบของที่ระลึกแก่ผู้แทนจากชุมชน

๙.๒ มอบของที่ระลึกแก่ประธานป่าชุมชน

๑๐. คณะกรรมการตัดสินฯ เยี่ยมชมนิทรรศการ และผลิตภัณ์จากป่าชุมชน

เวลา ๑๒.๐๐ น. - รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ ลงพื้นที่เพื่อประเมินป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว หมู่ที่ ๘

เวลา ๑๕.๐๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ เดินทางไปที่สนามบินจังหวัดเชียงราย

เวลา ๑๕.๔๐ น. - เดินทางถึงสนามบินจังหวัดเชียงราย

หมายเหตุ สจป.ที่ ๒ (เชียงราย) จัดยานพาหนะ(รถตู้) จำนวน ๑ คัน สำหรับการเดินทางในพื้นที่

ป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว

๑. ชื่อป่าชุมชน ป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว

ที่ตั้ง บ้านภูเขาก้าว หมู่ที่ ๘ ตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

๒. ข้อมูลด้านทรัพยากรป่าไม้

๒.๑ อาณาเขตพื้นที่ป่าชุมชน จำนวน ๔ แปลง มีพื้นที่รวม ๗/๓๑ - ๐ - ๓๒ ไร่

แปลงที่ ๑ จำนวน ๖๔๖ - ๑ - ๒๐ ไร่

แปลงที่ ๒ จำนวน ๒๑ - ๐ - ๓๒ ไร่

แปลงที่ ๓ จำนวน ๑๐ - ๒ - ๔๐ ไร่

แปลงที่ ๔ จำนวน ๕๓ - ๐ - ๐๐ ไร่

๒.๒ สภาพนิเวศวิทยาป่าไม้

ป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าขุนห้วยจี่ว ป่าเชียงเคี่ยน และป่าขุนห้วยโป่ง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงระหว่างภูเขา และเป็นที่ราบ ลักษณะดินเป็นดินผสมหินลูกรังบางจุดของพื้นที่ มีพื้นที่ทำกินของราษฎรรอบๆ บริเวณแปลง แต่มีการจัดทำแนวเขตป่าชุมชนอย่างชัดเจน

พื้นที่ป่าชุมชนมีสภาพป่าเป็นป่าเบญจพรรณผสมเต็งรัง ในพื้นที่ป่ามีความหลากหลายทางธรรมชาติ มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยิ่ง มีพันธุ์ไม้ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น

๒.๓ จุดเด่นของป่าชุมชน

ป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว เป็นป่าต้นน้ำให้กับชุมชน ซึ่งเกิดจากการที่ชุมชนบ้านภูเขาก้าว มีผู้นำและคณะกรรมการป่าชุมชนที่เข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่ดี และได้ทำการปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนรักป่าและหวงแหนป่า จึงทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าอย่างมาก มีกิจกรรมมากมายที่ได้ทำในป่าชุมชน จนทำให้ป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว ได้ฟื้นคืนเป็นป่าที่สมบูรณ์อย่างเช่นทุกวันนี้จนได้เป็นแหล่งเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพ และด้านป่าชุมชน มีผู้มาศึกษาดูงานจากหลายแห่ง

หลังจากที่ได้พัฒนาป่าชุมชนของหมู่บ้านจนเป็นที่พอใจของประชาชนในหมู่บ้าน ราษฎรในหมู่บ้าน มีจิตสำนึกรักและหวงแหนป่าชุมชนและสิ่งแวดล้อมของตนเองอย่างจริงจัง ได้ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ได้ป่าพื้นบ้านแหล่งอาหารชุมชนกลับคืนมาอีกครั้งด้วยแรงกายแรงใจของชุมชน และยังเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน และยังเป็นต้นแบบของการพัฒนาป่าชุมชน ให้กับตำบลเชียงเคี่ยน ซึ่งได้มีหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาศึกษาดูงานมากมายแล้ว จึงได้ชักชวนหมู่บ้านใกล้เคียงให้ดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชนกับกรมป่าไม้ เพื่อผลประโยชน์ของแต่และหมู่บ้านเอง และจะได้ขยายเป็นเครือข่ายในระดับตำบลต่อไป

๓. ข้อมูลด้านการจัดการป่าชุมชน

ป่าชุมชนบ้านภูเขาแก้ว ได้รับการอนุมัติโครงการจาก กรมป่าไม้ ตามหนังสือกรมป่าไม้ ที่ ทส ๑๖๐๔.๔๓/๔๕๕ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๘ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนห้วยจิ้ง ป่าเชียงเคี่ยน และป่าขุนห้วยโป่ง โดยมีการแบ่งพื้นที่ป่าชุมชนเพื่อการใช้สอย เนื้อที่ประมาณ ๑๙๔-๒-๘๐ ไร่ และป่าชุมชนเพื่อการการอนุรักษ์ เนื้อที่ประมาณ ๕๒๕-๓-๑๒ ไร่

๓.๑ คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านภูเขาแก้ว

- รายชื่อคณะกรรมการป่าชุมชน

๑. นายสนอง	อินตะวงค์	ประธานกรรมการป่าชุมชน
๒. นายเสาร์แก้ว	สิริสาร	รองประธานกรรมการ
๓. นายโชติ	วัฒนา	รองประธานกรรมการ
๔. นายชาติชาย	ตีบหน่อ	เลขานุการ
๕. นายธรรมจักร	เขตศิริวรกุล	เลขานุการ
๖. นายทวีเดช	พระศิริ	เหรัญญิก
๗. นายวิสุทธิ์	ตีบหน่อ	ผู้ช่วยเหรัญญิก
๘. นายทองอ่อน	คำอ้าย	กรรมการ
๙. นายโชคชัย	ปลະໂນ	กรรมการ
๑๐. นายเชิดชู	แก้วมูล	กรรมการ
๑๑. นายนิคม	ศรีวิชัย	กรรมการ
๑๒. นายโสภิต	ตีบหน่อ	กรรมการ
๑๓. นายชาย	ใจกุล	กรรมการ
๑๔. นายศักดิ์	ปุระตา	กรรมการ
๑๕. นายบุญชม	วัฒนา	กรรมการ
๑๖. นายสมคิด	สีอชัย	กรรมการ
๑๗. นายธนะวีรพล	คำสม	กรรมการ
๑๘. นายพรรณ	ไชยชนะ	กรรมการ
๑๙. นายบรรพต	ตีบหน่อ	กรรมการ
๒๐. นายบุญเรียง	พระศิริ	กรรมการ
๒๑. นายสุรัตน์	กิติมา	กรรมการ
๒๒. นายวิเชียร	วัฒนา	กรรมการ
๒๓. นายวิโรจน์	ตาคำ	กรรมการ
๒๔. ร.ต. ถาวร	แก้วมูล	กรรมการ
๒๕. นางสาวประภัสสร	ชาน้ำอ้อม	กรรมการ
๒๖. นางสาวชนนิกานต์	ชาน้ำอ้อม	กรรมการ

๒๗. นายสุธนู	ตีบหน่อ	กรรมการ
๒๘. นายวรเทพ	ตีบหน่อ	กรรมการ
๒๙. นายผิน	อินต๊ะสมฤทธิ์	กรรมการ
๓๐. นายจอมแปง	คำบุญ	กรรมการ
๓๑. นายบุญส่ง	ชอบเพื่อน	กรรมการ
๓๒. นายจันดี	ชอบเพื่อน	กรรมการ
๓๓. นายบุญยัง	แปงด้วง	กรรมการ

- คณะกรรมการที่ปรึกษาป่าชุมชนบ้านภูเขากแก้ว

๑. นายอินโพธิ์	หน่อแหวน	นายกเทศมนตรีตำบลเชียงเคี่ยน
๒. นายปิ่น	ตีบหน่อ	
๓. นายนายอินคำ	พระศิริ	
๔. นายบุญชู	ตีบหน่อ	
๕. นายอานา	พระศิริ	
๖. นายซอน	ทะลือชัย	
๗. นายจอม	อ้นน้อย	

๓.๒ ประวัติความเป็นมา และพัฒนาการของป่าชุมชนบ้านภูเขากแก้ว

ป่าชุมชนบ้านภูเขากแก้ว ในอดีตมีสภาพเป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด และเพราะความอุดมสมบูรณ์นี้ ทางรัฐได้นำไปเป็นป่าสัมปทาน และประกอบกับป่าไม้บริเวณนี้ถูกทำลาย เพราะความต้องการของราษฎร เพื่อนำไปสร้างที่อยู่อาศัยและความต้องการพื้นที่เพื่อทำการเกษตร สร้างฐานะและเลี้ยงดูครอบครัวโดยขาดจิตสำนึก ขาดการจัดการที่ดี จึงทำให้สภาพป่าที่เคยอุดมสมบูรณ์ หหมดไป แต่หลังจากหมดสัญญาสัมปทานแล้วผืนป่าก็ได้คืนมาให้แก่ชุมชน ราษฎรได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงร่วมกันดูแลรักษาให้มีสภาพป่าคืนมาดังเดิม จนถึงวันนี้ถือว่าป่าผืนนี้เป็นป่าผืนหนึ่งที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น และจะสมบูรณ์ยั่งยืนตลอดไป ผืนป่าแห่งนี้ยังมีแหล่งพื้นที่ต้นน้ำอยู่ อีกหลายสายซึ่งเป็นลำห้วย ได้แก่

๑. ลำห้วยตะเคียน
๒. ลำห้วยดำ
๓. ลำห้วยม่วง
๔. ลำห้วยด่อนดอง

ซึ่งแต่ละลำห้วยยังมีน้ำไหลอยู่ตลอดทั้งปี น้ำในลำห้วยดังกล่าวจะเป็นพื้นที่หล่อเลี้ยงสัตว์ป่า และประชาชนใน ตำบลเชียงเคี่ยน สำหรับทำการเกษตร และอื่นๆ

ป่าชุมชนบ้านภูเขากแก้ว ได้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการ และออกกฎระเบียบป่าชุมชนขึ้นมา เพื่อร่วมกันรักษาป่าชุมชนนี้ให้เกิดการพัฒนาป่าชุมชนไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

อดีต

ปัจจุบัน

กฎระเบียบป่าชุมชน (ปรับปรุงแก้ไข ๑ มกราคม ๒๕๖๐)

- ข้อ ๑ ห้ามตัดไม้ ทำลายป่าทุกชนิดในพื้นที่ป่าชุมชน ฝ่าฝืนมีโทษ ดำเนินคดีตาม พ.ร.บ. ป่าไม้
- ข้อ ๒ ห้ามเผาป่า ไม่ว่ากรณีใดๆ ฝ่าฝืน ดำเนินคดีตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ และ พ.ร.บ.สาธารณสุข
- ข้อ ๓ ห้ามล่าสัตว์ทุกชนิดฝ่าฝืนมีโทษดำเนินคดีทางกฎหมายและตามพ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
- ข้อ ๔ ห้ามพกอาวุธทุกชนิดเข้าไปในพื้นที่ป่าชุมชน ไม่ว่ากรณีใดๆ ฝ่าฝืนมีโทษดำเนินคดีตาม พ.ร.บ.อาวุธปืน ยกเว้นอยู่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่หรือได้รับอนุญาต
- ข้อ ๕ บุคคลทั้งภายในและภายนอกเขตรับผิดชอบของบ้านภูเขาแก้ว ที่จะหาของป่าหรือเข้าไปในพื้นที่ป่าชุมชน ต้องแจ้งขออนุญาตต่อคณะกรรมการป่าชุมชนทุกครั้ง
- ข้อ ๖ ห้ามทิ้งขยะ มูลฝอย หรือบรรจุภัณฑ์ของสารเคมี ต่างๆที่ใช้แล้วในป่าชุมชน โดยเด็ดขาด ฝ่าฝืนมีโทษดำเนินคดี ตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข

๓.๓ กิจกรรมที่ดำเนินการใช้ในป่าชุมชน

กิจกรรมพัฒนาป่าชุมชน

- ๑. ได้จัดทำหนังสือ “พรรณไม้ในป่าชุมชนบ้านภูเขาแก้ว หมู่ที่ ๘ โดยสนับสนุนจากโครงการสิ่งแวดล้อมยั่งยืนอาเซียน ซึ่งเทศบาลตำบลเชียงเคี่ยน ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นหนังสือที่กล่าวถึงพรรณไม้ต่างๆ ในป่าชุมชนบ้านภูเขาแก้ว ซึ่งได้สำรวจโดยคณะกรรมการป่าชุมชนและประชาชนบ้านภูเขาแก้ว ใช้เวลาในการสำรวจ ๕ วัน
- ๒. พัฒนาป่าชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และศึกษาดูงาน
ป่าชุมชนบ้านภูเขาแก้ว หมู่ที่ ๘ ได้ต้อนรับคณะดูงานมากมาย อาทิเช่น เยาวชนจากสภาวัฒนธรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
- ๓. ทำแนวป้องกันไฟป่าเป็นประจำทุกปี
- ๔. ได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ปลูกต้นไม้ในพื้นที่ป่าชุมชน และบริเวณหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง

๕. ประเพณีบวชป่าชุมชน เพื่อเป็นการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ป่า โดยให้มีพระสงฆ์เข้ามาเจริญพระพุทธมนต์ให้เป็นสิริมงคลต่อ ต้นไม้และผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๖. จัดทำฝายชะลอน้ำ ในลำห้วยต่างๆ ในป่าชุมชน

๗. จัดทำเส้นทางศึกษาดูงาน จำนวน ๑ กิโลเมตร

๘. ส่งเสริมให้ราษฎรเลี้ยงผึ้งในป่าชุมชน

๙. ปลูกสมุนไพรในป่าชุมชน ได้แก่ ไพล และขมิ้นชัน

๑๐. การเลี้ยงผึ้งน้ำ จะทำในระหว่างเดือน พฤษภาคม – มิถุนายน ของทุกปี เพื่อขอโชด ขอพร เทพยดา พ้า ดิน เจ้าป่า เจ้าเขา เพื่อให้ช่วยดลบันดาลให้มีน้ำ เพื่อทำการเกษตร และขอพรเพื่อให้ เป็นสิริมงคลแก่หมู่บ้าน

๓.๔ การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

๑. เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของชุมชน

๒. เป็นแหล่งไม้ใช้สอยในครัวเรือน เช่น ไม้ไผ่ และไม้พิน (ไม้ที่แห้งตายโดยธรรมชาติ)

๓. เป็นแหล่งอาหาร และสมุนไพรของชุมชน

๔. เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

๕. เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า

๖. เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจในชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากป่าชุมชน

๑. ราษฎรในหมู่บ้านสำนึกรักษ์และหวงแหนป่าชุมชนของหมู่บ้าน โดยการไม่บุกรุกทำลาย ธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อมป่าชุมชนของตนเอง

๒. มีป่าชุมชนที่มีความหลากหลายทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์ ไปด้วยแหล่งน้ำ สัตว์ป่านานาชนิด เช่น อีเห็น, กระจง, ไก่ป่า, นกยูง และ

นกนานาชนิด ฯลฯ อยู่ในเขตป่าชุมชน

๓. ได้ป่าชุมชนที่มีอาหารพื้นบ้านอย่างเพียงพอ ป่าชุมชนที่เป็นทั้งคลังอาหาร ร้านขายยาประจำ หมู่บ้าน สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนในหมู่บ้านได้ในระดับหนึ่งคือเป็นการลดรายจ่ายเพิ่ม รายได้ให้กับชุมชน

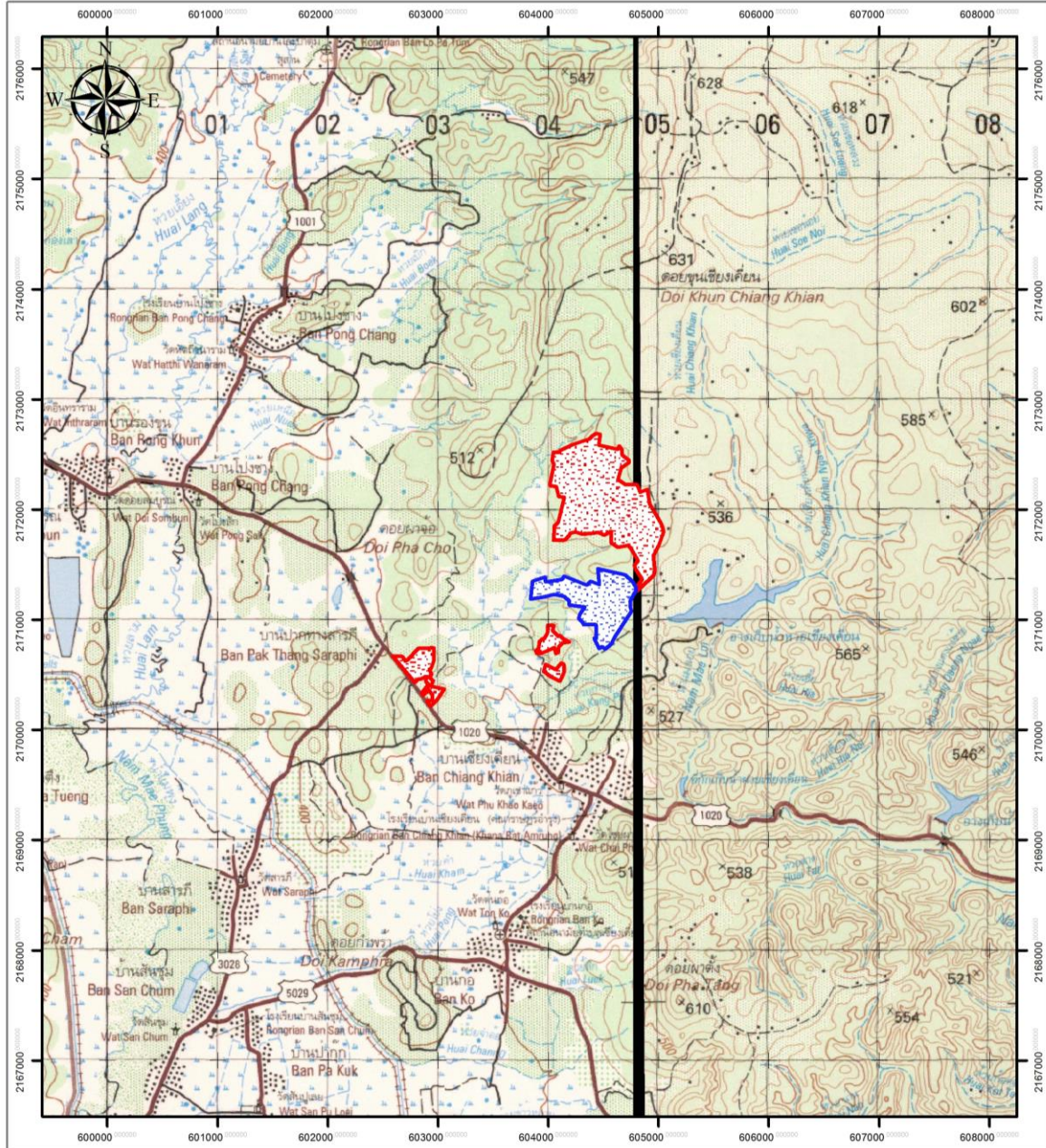
๔. เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเยาวชน ในหมู่บ้านและโรงเรียน ต่างๆและได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อเป็นต้นแบบการศึกษาธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ ภาคเหนือ ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหนึ่งใน ๔ แห่งของประเทศไทย

๕. เป็นที่ศึกษาดูงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามาศึกษาดูงานป่าชุมชนของหมู่บ้านอยู่เป็นประจำ

๖. ได้เป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งการมาศึกษาดูงาน ณ สถานที่จริง และ การได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ

แผนที่ขอบเขตป่าชุมชนบ้านภูเขาก้าว หมู่ที่ 8 ตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ลำดับชุด L7018 ระวัง 4948II และ 5048III เนื้อที่ 731-0-32 ไร่

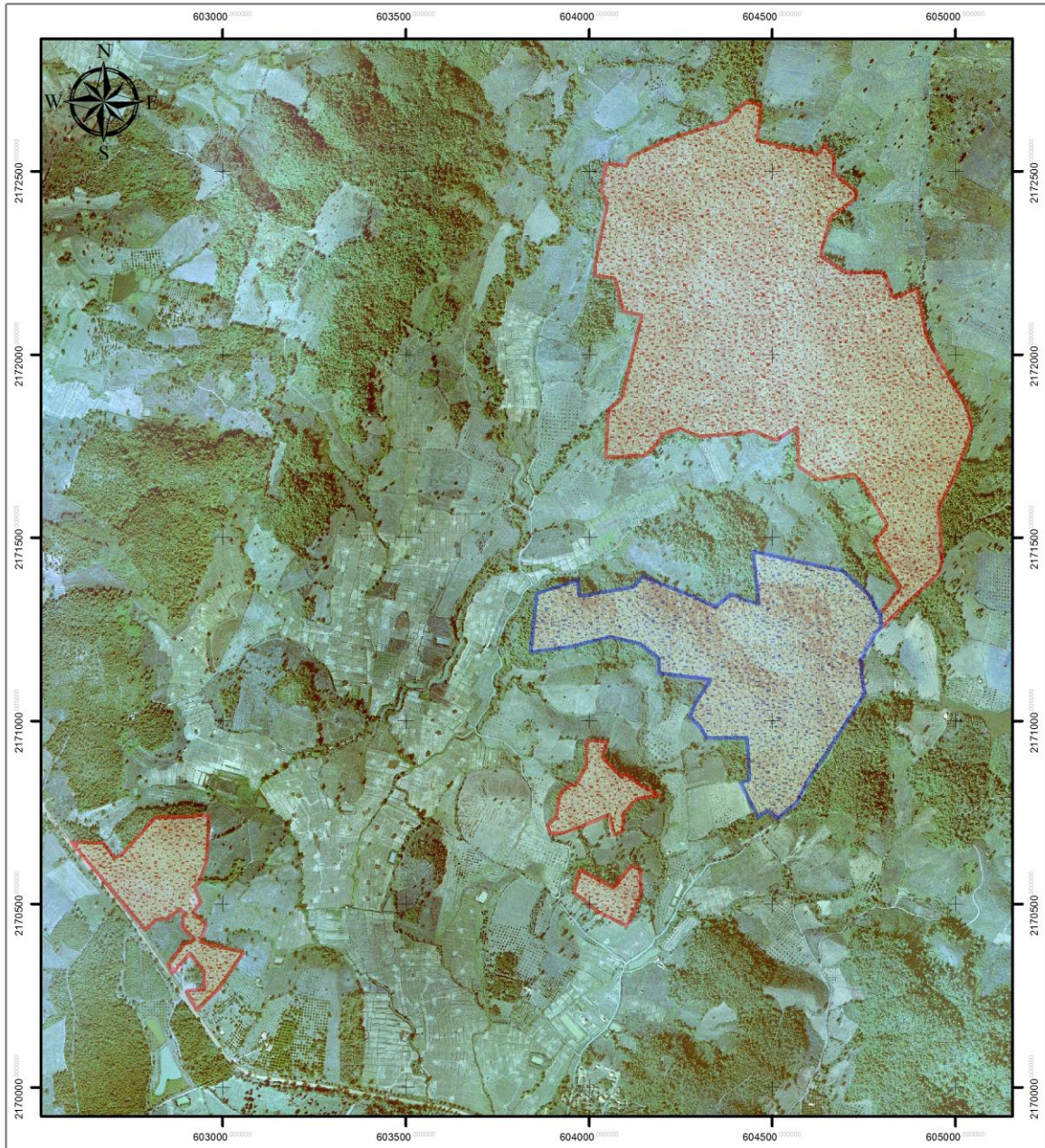

สัญลักษณ์

- พื้นที่ป่าชุมชนเพื่อการใช้สอย เนื้อที่ประมาณ 194-2-80 ไร่
- พื้นที่ป่าชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ เนื้อที่ประมาณ 525-3-12 ไร่

แผนที่ขอบเขตป่าชุมชนบ้านภูเขากแก้ว หมู่ที่ 8 ตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ลำดับชุด L7018 ระวาง 4948II และ 5048III เนื้อที่ 731-0-32 ไร่

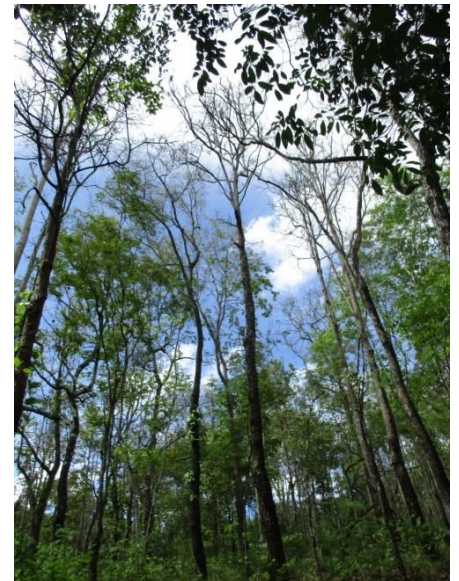

สัญลักษณ์

- พื้นที่ป่าชุมชนเพื่อการใช้สอย เนื้อที่ประมาณ 194-2-80 ไร่
- พื้นที่ป่าชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ เนื้อที่ประมาณ 525-3-12 ไร่

สภาพป่าชุมชนบ้านภูเขากแก้ว หมู่ที่ ๘ ตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

สภาพป่าชุมชนบ้านภูเขากแก้ว หมู่ที่ ๘ ตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

แบบประเมินป่าชุมชนประเภทรางวัลดีเด่นด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ชื่อป่าชุมชน ที่ตั้ง

ที่	เกณฑ์	คะแนน	
		เต็ม	ได้
๑	<p>ความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ป่าในป่าชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ● ด้านพันธุกรรม(Genetic diversity) คือ ลักษณะทางพันธุกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านทางยีนส์(genes) เช่น พืชชนิดเดียวกันมีลักษณะของต้น ขนาด รสชาติ และการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ● ด้านชนิดพันธุ์(Species diversity) คือ จำนวนชนิดของพืชและสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่ป่าชุมชน ● ด้านระบบนิเวศ(Ecological diversity) คือ ความซับซ้อนของลักษณะพื้นที่ ที่แตกต่างกัน เช่น มีสภาพเป็นภูเขา หนองน้ำ ที่ราบลุ่ม หรือมีสภาพป่าที่ต่างกันในพื้นที่ป่าชุมชน - ชุมชนมีการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ระบบนิเวศอยู่ในสภาวะสมดุล ชนิดพันธุ์แต่ละชนิดมีอัตราการทดแทนอย่างสม่ำเสมอ คือ เมื่อเกิดการบุกรุก หรือการทำลายระบบนิเวศลงไป เช่น พายุ ไฟป่า การตัดไม้ทำลายป่า หรือจากการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ฯลฯ ทำให้ระบบนิเวศ เกิดการเสียหาย หรือถูกทำลาย แต่ธรรมชาติก็สามารถที่จะมีการทดแทนทางนิเวศของสิ่งมีชีวิตใหม่ ขึ้นมาทดแทนสิ่งมีชีวิตที่ถูกทำลายได้ 	๔๐	
๒.	<p>ชุมชนมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนและสามารถใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาในการมีส่วนร่วมดำเนินงาน - สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน - สามารถเป็นต้นแบบ และสถานที่เรียนรู้การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน - มีกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เช่น การถ่ายทอดให้กับคนในครอบครัว กลุ่มเยาวชน กลุ่มบุคคลในชุมชน กลุ่มบุคคลทั่วไป - มีการเรียนรู้ เข้าใจและนำหลักด้านการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม 	๖๐	
	รวม	๑๐๐	

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

กำหนดการเดินทางลงพื้นที่

คณะกรรมการตัดสินรางวัล โครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑
ณ ป่าชุมชนบ้านยางงอย หมู่ที่ ๓,๑๐ ตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เวลา ๐๘.๒๐ น. - เดินทางถึงสนามบินจังหวัดสกลนคร

เวลา ๐๘.๕๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ และเจ้าหน้าที่ พร้อมกัน ณ จุดนัดพบ

เวลา ๐๙.๐๐ น. - เดินทางไป ป่าชุมชนบ้านยางงอย หมู่ที่ ๓,๑๐ ตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม (ระยะทางประมาณ ๗๐ กม.)

เวลา ๑๐.๐๐ น. - เดินทางถึง ป่าชุมชนบ้านยางงอย หมู่ที่ ๓,๑๐

๑. การแสดงต้อนรับของชุมชน

๒. เชิญคณะกรรมการตัดสินฯ พร้อมกัน ณ ที่ประชุม

๓. ผู้แทนป่าชุมชน กล่าวต้อนรับ

๔. แนะนำคณะกรรมการตัดสินฯ ที่ร่วมเดินทาง

๕. รับชมวีดิทัศน์แนะนำโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน

๖. ประธานกรรมการชี้แจงหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการตัดสินรางวัลฯ

๗. ประธานป่าชุมชนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แนะนำคณะกรรมการป่าชุมชน และ
นำเสนอความเป็นมา รูปแบบจัดการป่าและผลงานความสำเร็จของการดูแลรักษา
ป่าชุมชน

๘. คณะกรรมการตัดสินฯ พิจารณาและประเมินป่าชุมชน พร้อมทั้งซักถาม รับฟังข้อมูล
เพิ่มเติม

๙. ประธานกรรมการ ขอขอบคุณคณะกรรมการป่าชุมชน และผู้ร่วมประชุมทุกท่าน

๙.๑ มอบของที่ระลึกแก่ผู้แทนจากชุมชน

๙.๒ มอบของที่ระลึกแก่ประธานป่าชุมชน

๑๐. คณะกรรมการตัดสินฯ เยี่ยมชมนิทรรศการ และผลิตภัณฑ์จากป่าชุมชน

เวลา ๑๒.๐๐ น. - รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ ลงพื้นที่เพื่อประเมินป่าชุมชนบ้านยางงอย หมู่ที่ ๓,๑๐

เวลา ๑๕.๐๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ เดินทางไปที่สนามบินจังหวัดสกลนคร

เวลา ๑๖.๐๐ น. - เดินทางถึงสนามบินจังหวัดสกลนคร

หมายเหตุ สน.สจป.ที่ ๖ สาขานครพนม จัดยานพาหนะ(รถตู้) จำนวน ๑ คัน สำหรับการเดินทางในพื้นที่

ป่าชุมชนบ้านยางออย

หมู่ที่ ๓ และ หมู่ที่ ๑๐

ตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

บ้านยางออยตั้งเป็นหมู่บ้านเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๓๙๐ หรือประมาณ ๑๗๑ ปีมาแล้ว(ปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๑) ในอดีตเป็นที่ตั้งของชุมชนคนเดินทางเข้ามาค้าขายสินค้า พวกมิด ตาบ เครื่องมือการเกษตร เครื่องเงิน เครื่องทอง ล่องเรือมาตามแม่น้ำโขงแล้วเขาสู่มแม่น้ำสงครามตรงปากแม่น้ำบ้านตาลปากน้ำ (ในปัจจุบัน) แขวงไชยบุรี (ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทนในปัจจุบัน) แต่บางพวกก็เดินเท้าเข้ามา ต่อมาชนเผ่าญ้อ (ชนเผ่าที่พูดภาษาถิ่นคือภาษาญ้อ) เมืองโป่ง เมืองสา จากบ้านสาบ บ้านนา เมืองปูงสิง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการนำของพ่อเฒ่าเพชรอาสา พ่อเฒ่าดา พ่อเฒ่าสิงห์ นำครอบครัวเข้ามาตั้งหลักแหล่ง ซึ่งตอนนั้นมีอยู่ประมาณ ๑๐ กว่า ครอบครัวเท่านั้น ต่อมาในรัชกาลที่ ๕ ของกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการตรากฎหมายให้ราษฎรมีนามสกุลใช้ บรรดาลูกหลานของพ่อเฒ่าสิงห์และพ่อเฒ่าดา จึงตั้งนามสกุลสิงห์ออย ตามชื่อของพ่อเฒ่าสิงห์ เป็นนามสกุล และนามสกุลตายังหยุด ตามชื่อของพ่อเฒ่าดา เป็นนามสกุล เพื่อเป็นเกียรติแก่ท่านซึ่งเป็นต้นตระกูล ส่วนพ่อเฒ่าเพชรอาสา ไม่ปรากฏหลักฐานในตำนานหรือเรื่องเล่า

ในสมัยเมื่อกว่าร้อยปีที่ผ่านมา มีต้นยางนา ต้นยางแดงขนาดใหญ่และใหญ่มากหลายคนโอบ ขึ้นอยู่ตามแนวตลิ่งฝั่งทิศตะวันออกเฉียงใต้ของแม่น้ำสงครามซึ่งเป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึง เป็นจำนวนมาก จึงตั้งชื่อว่า บ้านยางออย (คำว่าออย เป็นภาษาพื้นบ้าน แปลว่า อยู่ชิดหรือติดขอบมาก ๆ) บ้านยางออย จึงแปลว่า บ้านที่มีต้นยาง ออยอยู่ติดตลิ่ง หรืออยู่ชิดตลิ่งนั่นเอง

ปัจจุบันบ้านยางออย แยกการปกครองออกเป็น ๒ หมู่ จากหมู่ที่ ๓ ออกมาเป็นหมู่ที่ ๑๐ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๗ มีจำนวนครัวเรือนทั้ง ๒ หมู่ ประมาณ ๒๕๔ ครัวเรือน โดยมีผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่บ้าน ๑๕ คน ดังนี้

๑. ผู้ใหญ่สีดาหรือพ่อเฒ่าขวัญ สิงห์ออย
๒. ผู้ใหญ่จันดี สิงห์ออย
๓. ผู้ใหญ่สี โพธิ์คำพก
๔. ผู้ใหญ่ไค สิงห์ออย
๕. ผู้ใหญ่อ่อน สิงห์ออย

๖. ผู้ใหญ่กอง พรหมจันทร์ (คนนี้ผู้เขียนทันได้เห็น)
๗. ผู้ใหญ่ท้าว สิงห์ฮ้อย
๘. ผู้ใหญ่ซันท์ ดายังหยุด
๙. ผู้ใหญ่ตรี ดายังหยุด
๑๐. ผู้ใหญ่ท้าว สิงห์ฮ้อย (สมัยที่ ๒)
๑๑. ผู้ใหญ่ทศ บุพศิริ
๑๒. ผู้ใหญ่คำเพื่อน หลวง
๑๓. ผู้ใหญ่นิคม บุพศิริ (ผู้ใหญ่ผู้หญิงคนแรก)

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กรมการปกครองได้แยกการปกครองบ้านยางงอยออกเป็น ๒ คือหมู่ที่ ๓ ซึ่งมีผู้นำหมู่บ้านตั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และบ้านยางงอย หมู่ที่ ๑๐ ซึ่งมีผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน คือ

๑๔. ผู้ใหญ่ชนะ ดายังหยุด
๑๕. ผู้ใหญ่ปัญญา ระแสนพรม(ผู้ใหญ่หมู่ ๑๐ คนปัจจุบัน) ผู้ใหญ่บ้านลำดับที่ ๑๑,๑๓,๑๔,๑๕ ยังมีชีวิตอยู่

พื้นที่ตั้งหมู่บ้านเป็นดอนน้ำท่วมไม่ถึง มีแม่น้ำสงครามโอบล้อมสามด้าน พื้นที่ส่วนมากเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ น้ำท่วมฤดูน้ำหลาก มีพื้นที่ของหมู่บ้านทั้งหมดประมาณ ๗,๓๐๐ ไร่ พุดภาษาดั้งเดิม คือภาษาญ้อ ภาษาอื่นมีปะปนบ้างเล็กน้อย

อาชีพของประชากร

ประชากรบ้านยางงอยหมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๑๐ ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาทิ ทำนาปี ทำนาแขง (นาปรัง) ทำสวนยางพารา เลี้ยงสัตว์ ทำอาชีพเสริมคือการทำประมงหาปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติและเลี้ยงปลากระชัง (ปลานิล ซี.พี.) และรับจ้างทั่วไป

ศาสนสถาน

มีวัด ๑ แห่ง คือวัดโพธิ์ชัย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๐ มีพระครูโพธิคุณสถิต เป็นเจ้าอธิการ และเป็นเจ้าคณะตำบลศรีสงคราม

โรงเรียน ๑ แห่ง คือโรงเรียนบ้านยางงอย

บ้านยางงอย หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๑๐ มีโบราณสถาน ๑ แห่ง คือซากเมืองโบราณบริเวณดอนหลวงพระบาง ชื่อเมืองสมพระมิตร สถานที่แห่งนี้ชาวบ้านนับถือมาก เป็นดอนหอหรือดอนปู้ตา ดอนนี้มีพื้นที่ประมาณ ๔๓ ไร่ สถานที่แห่งนี้ใครจะละเมิดมิได้

จำนวนประชากร (พ.ศ. ๒๕๖๑)

	หลังคาเรือน	ชาย	หญิง	รวม (คน)
หมู่ที่ ๓	๑๖๐	๒๙๙	๓๓๙	๖๓๘
หมู่ที่ ๑๐	๑๐๘	๑๕๐	๑๓๘	๒๘๘
รวมทั้งสิ้น	๒๖๘	๔๔๙	๔๗๗	๙๒๖

ทรัพยากรที่สำคัญของหมู่บ้าน

๑. แม่น้ำสงครามไหลผ่านพื้นที่ของหมู่บ้าน ๓ ด้าน
๒. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
 - หนองจอก
 - หนองเบ็น
 - ทำนบห้วยหมากแดง
 - ทำนบห้วยหมากเจียง
 - ทำนบห้วยสอนมอญ

ป่าชุมชนที่หมู่บ้านร่วมกันอนุรักษ์ ประกอบด้วย

๑. ป่าดอนหลวงพระบาง ดอนหอยหรือดอนปู้ตา สภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ประมาณ ๘๓ ไร่เศษ ชาวบ้านถือว่าเป็นป่าศักดิ์สิทธิ์ใครไม่อาจล่วงเกินได้ ปราศจากการบุกรุกจากมนุษย์โดยสิ้นเชิง ในป่านี้อุดมไปด้วยอาหารธรรมชาติตามฤดูกาล เช่นพวกผัก เห็ด และผลไม้ป่าต่าง ๆ ส่วนสัตว์ป่า มีสัตว์เลื้อยคลานขนาดเล็ก คือ ตัวแลนหรือตัวตะกวด ซึ่งมีจำนวนมาก ในบริเวณดอนนี้ไม่มีใครบังอาจล่าได้ สัตว์ปีกจำพวกนกต่าง ๆ นู และลิงจำนวนหนึ่ง
๒. ป่าดอนป่าช้าหรือดอนป่าแฮ้ว ตั้งอยู่ปากทุ่งด้านตะวันออกของดอนปู้ตา เนื้อที่ประมาณ ๒๓ ไร่ ๓ งาน บริเวณดอนเป็นป่ารกทึบ เต็มไปด้วยไม้ยืนต้นพวกยางเหียน และไผ่ป่า สัตว์ป่ามีพวกตัวแลน สถานที่นี้มีไว้เพื่อเป็นฌาปนสถาน วาระสุดท้ายของชีวิต
๓. ป่าโคกพะทาย ตั้งอยู่ทาง ทิศใต้ของหมู่บ้าน มีพื้นที่ประมาณ ๓๗๘ ไร่ เป็นป่าโคกดินทราย เป็นป่าใช้สอยเช่น เสม็ด ตี้ว แต้ว ต้นยางเหียน (ต้นชาด) และไม้เบญจพรรณอื่น ๆ ชาวบ้านอาศัยไม้ฟืน ไม้ถ่าน และอาหารป่าตามฤดูกาล ส่วนสัตว์ป่ามีมากคือ จำพวกลิง
๔. ป่าโคกวังยาง เป็นป่าอนุรักษ์ผืนใหญ่ที่สุดของหมู่บ้าน มีพื้นที่ประมาณ ๖๕๐ ไร่ ผืนป่าทุกตารางเมตรเต็มไปด้วยไม้ใช้สอย ไม้มีค่า ไม้เศรษฐกิจ อาทิ ตะเคียน ยาง ประดู่ พะยูง ยางเหียน และไม้เบญจพรรณอื่น ๆ การใช้ประโยชน์ ชาวบ้านใช้ประโยชน์จากไม้ ฟืนผัก เห็ด และผลไม้ป่า ตามฤดูกาล สัตว์ป่ามีมากจำพวกลิง สัตว์เลื้อยคลานขนาดเล็ก และจำพวกนกต่าง ๆ
๕. ป่าทามหนองจอก (หนองเบ็น) เป็นป่าบุงป่าทาม ติดริมฝั่งแม่น้ำสงคราม ตั้งอยู่ด้านเหนือสุดของเขตหมู่บ้าน ป่าประเภทนี้เป็นป่าทามน้ำท่วม จำพวกไผ่ป่า ไผ่กะชะ เป็อย กะเลา

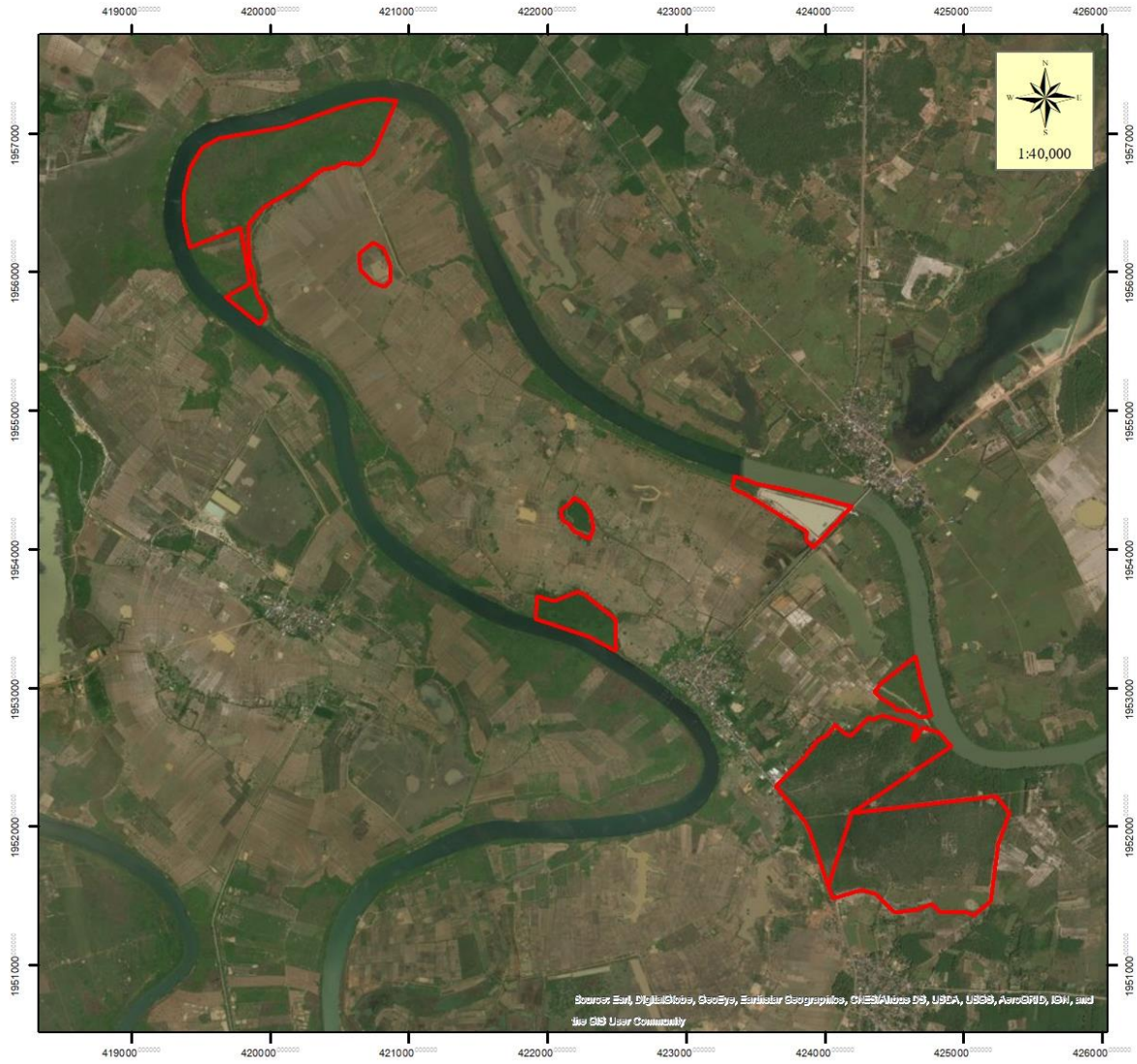
หางเสียว หูลิง ฯลฯ ชาวบ้านได้อาหารจากป่าเหล่านี้ เช่นหน่อไม้ และป่านี้อย่างเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาและอนุบาลลูกปลา ในฤดูขยายพันธุ์ในฤดูน้ำหลาก ป่านี้อมีพื้นที่ประมาณ ๕๑๒ ไร่

๖. ป่าทามหนองจอก (หนองหมากแซว) เป็นป่าบุ่งป่าทาม ติตริมฝั่งแม่น้ำสงคราม ตั้งอยู่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของหมู่บ้าน เป็นป่าต่อเนื่องลงมาจากบน ป่าประเภทนี้เป็นป่าทามน้ำท่วม จำพวกไผ่ป่า ไผ่กะชะ เป็อย กะเลา หางเสียว หูลิง ฯลฯ ชาวบ้านได้อาหารจากป่าเหล่านี้ เช่นหน่อไม้ และป่านี้อย่างเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาและอนุบาลลูกปลา ในฤดูขยายพันธุ์ในฤดูน้ำหลาก ป่านี้อมีพื้นที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่

๗. ป่าทุ่งหนองโดน ติตริมฝั่งแม่น้ำสงคราม ตั้งอยู่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของหมู่บ้าน เป็นพื้นที่ราบลุ่มในฤดูฝนจะมีน้ำท่วมตลอดฤดู พรรณไม้ที่สำคัญได้แก่ ไผ่กะชะ อินทนิลน้ำ หูลิง ท่มชาวบ้านได้อาหารจากป่าเหล่านี้ เช่นหน่อไม้ และป่านี้อย่างเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาและอนุบาลลูกปลา ในฤดูขยายพันธุ์ในฤดูน้ำหลาก ในฤดูแล้งใช้เป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ของชาวบ้าน ป่านี้อมีพื้นที่ประมาณ ๘๐ ไร่

๘. หนองเบนเป็นพื้นที่ราบลุ่ม และหนองน้ำ (หนองเบน)ในฤดูฝนจะมีน้ำท่วมตลอดฤดู การใช้ประโยชน์ ใช้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และแหล่งการประมงของชาวบ้าน พื้นที่ระมาณ ๓๐ ไร่

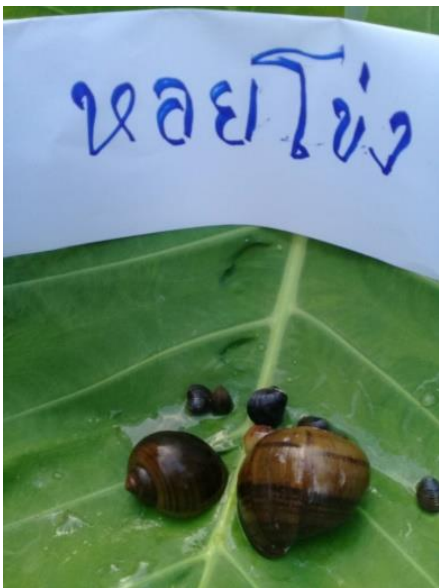
ภาพถ่ายทางอากาศ
ป่าชุมชนบ้านยางงอย หมู่ที่ 3,10 ตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
เนื้อที่ 1,927-1-68 ไร่

เครื่องหมายแผนที่

 แนวเขตป่าชุมชน

เต่าและหอยต่างๆ

ปลาที่จับได้ในพื้นที่ป่าชุมชน

กิจกรรมการทำฝายชะลอน้ำ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม

มีกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้

ผลงานที่ได้รับ

แบบประเมินป่าชุมชนประเภทรางวัลดีเด่นด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ชื่อป่าชุมชน ที่ตั้ง

ที่	เกณฑ์	คะแนน	
		เต็ม	ได้
๑	<p>ความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ป่าในป่าชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ● ด้านพันธุกรรม(Genetic diversity) คือ ลักษณะทางพันธุกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านทางยีนส์(genes) เช่น พืชชนิดเดียวกันมีลักษณะของต้น ขนาด รสชาติ และการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ● ด้านชนิดพันธุ์(Species diversity) คือ จำนวนชนิดของพืชและสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่ป่าชุมชน ● ด้านระบบนิเวศ(Ecological diversity) คือ ความซับซ้อนของลักษณะพื้นที่ ที่แตกต่างกัน เช่น มีสภาพเป็นภูเขา หนองน้ำ ที่ราบลุ่ม หรือมีสภาพป่าที่ต่างกันในพื้นที่ป่าชุมชน - ชุมชนมีการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ระบบนิเวศอยู่ในสภาวะสมดุล ชนิดพันธุ์แต่ละชนิดมีอัตราการทดแทนอย่างสม่ำเสมอ คือ เมื่อเกิดการบุกรุก หรือการทำลายระบบนิเวศลงไป เช่น พายุ ไฟป่า การตัดไม้ทำลายป่า หรือจากการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ฯลฯ ทำให้ระบบนิเวศ เกิดการเสียหาย หรือถูกทำลาย แต่ธรรมชาติก็สามารถที่จะมีการทดแทนทางนิเวศของสิ่งมีชีวิตใหม่ ขึ้นมาทดแทนสิ่งมีชีวิตที่ถูกทำลายได้ 	๕๐	
๒.	<p>ชุมชนมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนและสามารถใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาในการมีส่วนร่วมดำเนินงาน - สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน - สามารถเป็นต้นแบบ และสถานที่เรียนรู้การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน - มีกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เช่น การถ่ายทอดให้กับคนในครอบครัว กลุ่มเยาวชน กลุ่มบุคคลในชุมชน กลุ่มบุคคลทั่วไป - มีการเรียนรู้ เข้าใจและนำหลักด้านการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม 	๖๐	
	รวม	๑๐๐	

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

กำหนดการเดินทางลงพื้นที่
คณะกรรมการตัดสินรางวัล โครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑
ณ ป่าชุมชนบ้านบนควน หมู่ที่ ๖ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๑

เวลา ๐๘.๑๐ น. - เดินทางถึงสนามบินหาดใหญ่

เวลา ๐๘.๓๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ และเจ้าหน้าที่ พร้อมกัน ณ จุดนัดพบ

เวลา ๐๙.๐๐ น. - เดินทางไป ป่าชุมชนบ้านบนควน หมู่ที่ ๖ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
(ระยะทางประมาณ ๕๐ กม.)

เวลา ๑๐.๐๐ น. - เดินทางถึง ป่าชุมชนบ้านบนควน หมู่ที่ ๖

๑. การแสดงต้อนรับของชุมชน

๒. เชิญคณะกรรมการตัดสินฯ พร้อมกัน ณ ที่ประชุม

๓. ผู้แทนป่าชุมชน กล่าวต้อนรับ

๔. แนะนำคณะกรรมการตัดสินฯ ที่ร่วมเดินทาง

๕. รับชมวีดิทัศน์แนะนำโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน

๖. ประธานกรรมการชี้แจงหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการตัดสินรางวัลฯ

๗. ประธานป่าชุมชนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แนะนำคณะกรรมการป่าชุมชน และ
นำเสนอความเป็นมา รูปแบบจัดการป่าและผลงานความสำเร็จของการดูแลรักษา
ป่าชุมชน

๘. คณะกรรมการตัดสินฯ พิจารณาและประเมินป่าชุมชน พร้อมทั้งซักถาม รับฟังข้อมูล
เพิ่มเติม

๙. ประธานกรรมการ ขอขอบคุณคณะกรรมการป่าชุมชน และผู้ร่วมประชุมทุกท่าน

๙.๑ มอบของที่ระลึกแก่ผู้แทนจากชุมชน

๙.๒ มอบของที่ระลึกแก่ประธานป่าชุมชน

๑๐. คณะกรรมการตัดสินฯ เยี่ยมชมนิทรรศการ และผลิตภัณฑ์จากป่าชุมชน

เวลา ๑๒.๐๐ น. - รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ ลงพื้นที่เพื่อประเมินป่าชุมชนบ้านบนควน หมู่ที่ ๖

เวลา ๑๕.๐๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ เดินทางไปที่สนามบินหาดใหญ่

เวลา ๑๖.๐๐ น. - เดินทางถึงสนามบินหาดใหญ่

หมายเหตุ สจป.ที่ ๑๓ (สงขลา) จัดยานพาหนะ(รถตู้) จำนวน ๑ คัน สำหรับการเดินทางในพื้นที่

ป่าชุมชนบ้านบนควน

๑. ชื่อป่าชุมชนป่าชุมชนบ้านบนควน

ที่ตั้ง บ้านบนควน หมู่ที่ ๖ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

๒. ข้อมูลด้านทรัพยากรป่าไม้

๒.๑ อาณาเขตพื้นที่ป่าชุมชน

ด้านทิศเหนือ จุด ล้ำคลอง,พื้นที่ทำกิน วัตรระยะได้ ๑,๒๐๐ เมตร

ด้านทิศตะวันออก จุด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาช้าง วัตรระยะได้ ๔,๐๐๐ เมตร

ด้านทิศใต้ จุด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาช้าง วัตรระยะได้ ๙๐๐ เมตร

ด้านทิศตะวันตก จุด พื้นที่ทำกิน วัตรระยะได้ ๒,๕๐๐ เมตร

๒.๒ สภาพนิเวศวิทยาป่าไม้

ป่าชุมชนบ้านบนควน มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าควนหินผุด แต่เดิมเป็นป่าดิบชื้นพื้นที่ใหญ่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งรวมพันธุ์กรรมพืช ที่สำคัญ แต่หลังจากที่มีการบุกรุกตัดต้นไม้ใหญ่ในพื้นที่ ส่งผลให้สภาพป่าเสื่อมโทรมลง ต่อมาภายหลังจากราษฎรได้ร่วมกันฟื้นฟูสภาพป่า ด้วยการหยุดการตัดไม้ ป้องกันรักษาป่า และปลูกป่าทดแทน สภาพป่าในปัจจุบันจึงประกอบด้วยป่าธรรมชาติซึ่งเป็นไม้รุ่นสองที่เกิดจากต่อไม้และลูกไม้เดิมที่เหลืออยู่ในพื้นที่ และป่าปลูกโดยมีการแบ่งพื้นที่ในการจัดการป่า ออกเป็น ๒ ชั้น คือ

๑. ป่าชั้นนอก(ป่าสองฝั่งคลอง) เพื่อการใช้สอย

๒. ป่าชั้นใน เรียกว่า ป่าอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

๒.๓ จุดเด่นของป่าชุมชน

ป่าชุมชนบ้านบนควน เกิดขึ้นมาได้จากการร่วมแรงร่วมใจของคนในพื้นที่ต้นน้ำเขาพร ที่ช่วยกันปกป้องดูแลรักษาป่าอย่างเข้มแข็ง พร้อมทั้งร่วมกันสานต่อภูมิปัญญาและวิถีชีวิต และสร้างเจตนาธรรมณ์ ไม่ยอมให้มีการแผ้วถางป่า บุกรุกป่า โดยมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวทุกด้าน ทั้งพืช สัตว์ ดิน น้ำ สภาพแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และทัศนียภาพที่สวยงาม ควบคู่ไปกับความเรียบง่ายของวิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งวิถีพุทธและอิสลาม อีกทั้ง เป็นป่าต้นน้ำที่สำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนในตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

๓. ข้อมูลด้านการจัดการป่าชุมชน

๑) **ป่าชุมชนบ้านบนควน** มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๕๖๐ ไร่ ได้รับการอนุมัติโครงการจากกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๙ ตามหนังสือกรมป่าไม้ที่ ทส ๑๖๐๕.๒/๑๐๘๘๒ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๙ อยู่ภายใต้เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าควนหินผุด

๓.๑ คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านบงควน

๓.๑.๑) คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านบงควน

- ๑) นายตะหนัน ดุหมาด ประธาน
- ๒) นายอภิรักษ์ หมดหลี รองประธาน
- ๓) นายเจ๊ะเส๊ะ บิลอะหลี รองประธาน
- ๔) นายอาซันต์ เกลี้ยงสัน กรรมการ
- ๕) นายภูมิปัญญา หมดหลี กรรมการ
- ๖) นายอดิศักดิ์ มะแอหลี กรรมการ
- ๗) นางดารณี หมดหลี กรรมการ
- ๘) นายธเนศ นิยมเดชา กรรมการ
- ๙) นายจิรายุ กาสัน กรรมการ
- ๑๐) นายวารี ประยูงคุณ กรรมการ

๓.๑.๒) คณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. นายเสกสิทธิ์ เกียรติเสนกุล ที่ปรึกษา
๒. นายสัน เล็นหลี ที่ปรึกษา
๓. นายหมีด บิลอะหลี ที่ปรึกษา

๓.๒ ประวัติความเป็นมาในการจัดการป่าชุมชนบ้านบงควน

ในอดีตที่ผ่านมาบ้านบงควนมีผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์และร่มรื่นไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด ต้นไม้ส่วนใหญ่มีขนาด ๔ - ๖ คนโอบ มีต้นไม้รวมถึงสัตว์ป่าที่หายากหลากหลายชนิด ในลำคลองมีน้ำหล่อเลี้ยงตลอดทั้งปี ต่อมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๔๘๘ กองทัพญี่ปุ่นได้ดำเนินการสร้างทางรถไฟเพื่อใช้ในการลำเลียงทางสงคราม ซึ่งเป็นช่วงเวลาการเริ่มต้นความเสื่อมโทรมของผืนป่าที่เคยอุดมสมบูรณ์ เหตุเพราะกองทัพญี่ปุ่นได้เกณฑ์เชลยศึกเข้ามาตัดต้นไม้เพื่อนำไปทำหมอนรถไฟ ใช้ทำพื้นหลา สร้างสะพาน สร้างค่ายทหาร และอื่นๆ อีกมากมาย

หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ สภาพบ้านเมืองและความเป็นอยู่ของราษฎรโดยทั่วไป มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายอย่าง ไม่เว้นแม้แต่ในผืนป่าบ้านคลองลำแซง และบ้านบงควนที่อยู่ในชนบทห่างไกลในสมัยนั้น ก็มีการตัดไม้ใช้ประโยชน์ต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งเพื่อการฟื้นฟูบ้านเรือน การทำไม้พื้นหลา และตัดไม้เพื่อนำไปเผาถ่าน เพื่อใช้สอยและค้าขายหาเลี้ยงชีพโดยราษฎรในพื้นที่และต่างพื้นที่จนเกินกำลังการผลิตและการทดแทนตามธรรมชาติของผืนป่า อีกทั้งต่อมามีการตั้งโรงเลื่อยไม้ขึ้น ณ บริเวณที่เรียกว่า **ปากทางไม้บ่อ** (ตลาดสวนลำไยในปัจจุบัน) โดยได้ขอใช้พื้นที่ป่าบริเวณผืนป่าคลองลำแซงและบ้านบงควนที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ เพื่อเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบไม้ นำไปผลิตพื้นหลาและส่งขายเป็นไม้แปรรูปอีกด้วย ในที่สุดเมื่อผืนป่าบริเวณนี้เสื่อมโทรมลง จึงมีราษฎรทั้งในและนอกพื้นที่ เริ่มเข้ามาจับจองและแผ้วถางพื้นที่เป็นที่ทำกิน ซึ่งในช่วงแรกนี้การบุกรุกยึดถือครอบครองเป็นไปอย่างซ้ำ ๆ

ต่อมาในช่วงปี ๒๕๐๔ กรมป่าไม้ ได้มีการปิดป่ายุติการให้สัมปทานป่าไม้ลง ประกอบกับชาวบ้านเริ่มปลูกไม้ผลและยางพารากันอย่างกว้างขวาง จึงมีการจับจองและขยายพื้นที่ออกไปเรื่อยๆ โดยไร้การควบคุม พื้นที่ป่าถูกบุกรุกอย่างรวดเร็วในเวลาไม่กี่ปี แม้แต่ต้นไม้เล็ก ๆ ก็ถูกทำลายไป สมุนไพรต่างๆ เริ่มมีน้อยลง ลัตร์ป่าไม้ที่มีที่อยู่อาศัยและหมดไปจากพื้นที่ในที่สุด สิ่งเข้ามาทดแทนคือ ความแห้งแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ขาดแคลนน้ำ อากาศร้อน ธรรมชาติที่สวยงามหมดไป คงเหลือเพียงต้นไม้ที่แตกจากตอเดิม ชาวบ้านที่เคยใช้น้ำจากพื้นที่ป่า ปลูกพืชไม้ผลเลี้ยงสัตว์ ได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากไม่มีน้ำเพียงพอ

ความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่า คือดัชนีบ่งชี้ความสุขของชุมชนบ้านบนควน เพราะเมื่อ ป่า ซึ่งเปรียบเสมือนหลังคาของหมู่บ้าน เป็นแหล่งกำเนิดของน้ำและสายน้ำที่เคยไหลริน เริ่มเสื่อมโทรมลง ฝนฟ้าที่เคยตกต้องตามฤดูกาล ฤดูแล้งที่ไม่เคยแล้งน้ำก็กลับแห้งแล้งอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ส่งผลกระทบด้านลบต่อการหาเลี้ยงชีพตามวิถีดั้งเดิมที่เคยเป็นมา จากชุมชนที่เคยสงบสุขอยู่กันแบบพี่น้อง ต่างต้องดิ้นรนกอบโกยเพื่อตัวเองมากขึ้น ประกอบกับกระแสความเจริญที่หลังไหลเข้ามาในชุมชน ทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านบนควนเปลี่ยนแปลงไป ผลประโยชน์ ความเห็นแก่ตัว ครอบงำจิตใจคนบางกลุ่ม จนมีความวิตกว่า อนาคตจะเป็นเช่นไร จนกระทั่งในปี ๒๕๓๔ ได้เกิดการรวมตัวของบุคคลในชุมชน โดยการนำของ นายหมีด บิลอะหลี ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่า ยีหมีด (ยี เป็นคำนำหน้าชื่อที่ใช้เรียกผู้นำบทธศาสนาอิสลามที่เคยไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครเมกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย มาแล้ว ผู้ชาย เรียก โต๊ะยี ผู้หญิง เรียก ฮัจญ์เซาะ แต่นิยมใช้คำสั้นๆ เรียกว่า ยี) ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนในขณะนั้น ได้เรียกชาวบ้านมาประชุมเพื่อปรึกษาหารือกัน ระดมความคิด และลงมติว่า ชาวบ้านบนควน “ต้องช่วยกันดูแลผืนป่าต้นน้ำแห่งนี้ไว้ ไม่ให้ใครเข้ามาบุกรุก แผลวถางอีก” เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดตั้ง “เครือข่ายอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำเขาพระ” โดยการรวมตัวผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และชาวบ้านในตำบลเขาพระที่ร่วมกันใช้น้ำในคลองลำแสง ผลปรากฏว่าชาวบ้านในพื้นที่ได้ร่วมกันฟื้นฟู ดูแลผืนป่า และร่วมกันเป็นหูเป็นตาไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามา บุกรุกพื้นที่ต้นน้ำแห่งนี้มาจนถึงปัจจุบัน ทำให้มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งรวมความหลากหลายทั้งชนิดพันธุ์ พันธุกรรม และระบบนิเวศ สมุนไพรนานาชนิดที่หายากและเคยสูญหายไปกลับมีเพิ่มมากขึ้น เช่น ไหลเผือก เหล็กฝักไข่ หัวโอบเหล็ก เป็นต้น จนนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า วิจัย ทั้งหน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน มหาวิทยาลัยต่างๆ เข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่ และเป็นสถานที่ศึกษาดูงานมาถึงปัจจุบัน ผลสำเร็จของการจัดตั้งและดำเนินงานเครือข่ายอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำเขาพระ เป็นการจุดประกายให้เกิดการแบ่งปันองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งเกิดเครือข่ายความร่วมมือด้านอื่นๆ ตามมาภายหลังโดยไม่ยากนัก รวมถึงการจัดตั้งป่าชุมชน บ้านบนควนด้วย ปัจจุบันบ้านบนควนมีศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยเกษตรธาตุ ๔ เป็นแหล่งเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพด้านต่างๆ และยังเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลเผยแพร่องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ศึกษา และปฏิบัติของปราชญ์ชาวบ้านในหลากหลายสาขาในชุมชนมากกว่า ๑๕ ปีแล้ว ไม่ว่าจะเป็น ป่าชุมชน ๒ ฝั่งคลอง ,การจักสาน ,การทำเกษตรธาตุ ๔ ,การทำเกษตร ๔ ยอ ,สังคัมพืช ๑๒ ชั้น, การแปรรูปสมุนไพร

๓.๓ กิจกรรมที่ดำเนินการในป่าชุมชน

๓.๓.๑ กิจกรรมการป้องกันดูแลรักษาป่า

๑) การลาดตระเวนป้องกันรักษาป่า คณะกรรมการป่าชุมชน และกลุ่มสภาเยาวชนคนต้นน้ำเขาพระ ทราบและตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ในการป้องกันดูแลรักษาป่า มีความตั้งใจในการดูแลผืนป่าจึงได้ร่วมกันลาดตระเวนป่าในทุกเดือนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๒) กิจกรรมป้องกันไฟป่า แม้พื้นที่ป่าชุมชนบ้านบนควนจะมีสภาพป่าเป็นป่าดิบชื้นซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าน้อยมาก แต่ได้มีการบริหารจัดการโดยนำวิธีจัดทำป่าเปียก โดยการสร้างฝายชะลอน้ำตามแนวทางศาสตร์พระราช เพื่อสร้างความชุ่มชื้นให้แก่ผืนป่า ช่วยลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าในพื้นที่

๓.๓.๒ กิจกรรมปลูกต้นไม้และบำรุงรักษา

คณะกรรมการป่าชุมชนและเครือข่ายอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำเขาพระ ได้ดำเนินการและร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ในพื้นที่ป่าชุมชน รวมถึงการปลูกไม้ผสมผสานในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำบริเวณหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน

๓.๓.๓ กิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

๑) มีการจัดทำป้ายคำขวัญเชิญชวน ปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เช่น ติดป้ายประชาสัมพันธ์ในบริเวณหมู่บ้าน บริเวณป่าชุมชน โดยจัดทำป้ายคำขวัญ ป้ายคติเตือนใจ ป้ายแนวเขตป่าชุมชน ป้ายกฎ กติกา ระเบียบ ข้อปฏิบัติ ป้ายชื่อต้นไม้ในป่าชุมชนฯ

๒) คณะกรรมการป่าชุมชน ได้จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และป้ายกิจกรรมการดำเนินงานของ ป่าชุมชนบ้านบนควน ร่วมจัดนิทรรศการและแสดงผลงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง

๓) มีการถ่ายทำสารคดีเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การทำงานของคณะกรรมการป่าชุมชน และกลุ่มเครือข่ายฯ

๔) จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์

๕) จัดทำข้อมูลและเผยแพร่กิจกรรมที่ดำเนินการผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น Facebook และ Line

๓.๓.๔ กิจกรรมสร้างเครือข่าย

๑) นายคะหนัน ดูหมาด ประธานป่าชุมชน, นายอภิรักษ์ หมดหลี, นายสัน เส้นหลี และคณะกรรมการป่าชุมชน ได้ร่วมเป็นวิทยากรบรรยายเรื่องการจัดการป่าชุมชน ให้แก่ผู้เข้ารับโครงการอบรมหลักสูตรป่าชุมชน และโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

๓) นายหมีด บิลอะหลี ที่ปรึกษาป่าชุมชน บ้านบนควน ได้ร่วมจัดตั้งองค์กรเครือข่ายอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำเขาพระ เมื่อปี ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบันมีเครือข่ายกลุ่มสมาชิกในตำบลเขาพระ ๔ ป่าชุมชนจาก ๑ อำเภอ ๕ หมู่บ้าน

๓.๓.๕ กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้เรื่องป่าชุมชน

หลังจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ได้เข้ามาสนับสนุนและนำให้ความรู้ในเรื่องป่าชุมชน แก่ชาวบ้านบนควน เมื่อปี ๒๕๔๘ แล้วต่อมาชุมชนบ้านบนควนได้มีโอกาสให้การต้อนรับคณะบุคคลจากหน่วยงานภาครัฐและประชาชน ที่ขอเข้ามาศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการของชุมชนในเรื่องป่าอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยในพื้นที่ป่าชุมชนได้มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งศึกษาดูงานของผู้เข้ามาศึกษาธรรมชาติ

๓.๓.๖ กิจกรรมอื่นๆ ของสมาชิกคณะกรรมการป่าชุมชนและกลุ่ม เครือข่ายบ้านบนควน

คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านบนควน ได้รับเชิญเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในนามของผู้นำชุมชนด้านป่าชุมชนและปราชญ์ชุมชน ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว จึงได้มีโอกาสที่จะประชาสัมพันธ์ผลงานด้านป่าชุมชนของหมู่บ้านบนควน ให้ผู้อื่นได้รับรู้ พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และได้มีโอกาสรู้จักและเชื่อมโยงกับผู้นำชุมชนอื่นๆ และองค์กรต่างๆ ซึ่งต่อมาได้มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายป่าชุมชน

๓.๓.๗ การดำเนินกิจกรรมบริหารจัดการป่าชุมชนบ้านบนควน กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านบนควนและชุมชนใกล้เคียงทั้ง ๔ หมู่บ้านได้น้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการป่าและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยได้จัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ ขึ้นในหมู่บ้านโดยนำวัตถุดิบในป่า เช่น สมุนไพรย่านสะบ้า นำมาทำเป็นแชมพูสระผม นำพืชอาหารป่าในป่าชุมชนมาบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้เสริมของครอบครัว การปลูกผักสวนครัวไว้บริโภค การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการเกษตรแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

๓.๓.๘ กิจกรรมด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

กิจกรรมด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านบนควน ดำเนินการในรูปแบบของการสงวนรักษา จัดการ และพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพในหลายรูปแบบ ซึ่งเกิดจากการนำบทเรียนในอดีตมาเป็นจุดเริ่มต้นแนวคิดและการดำเนินการที่กลมกลืนอยู่ในวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของราษฎรในพื้นที่ อันมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง และมีผลต่อจิตสำนึกรักป่าของราษฎรในชุมชน และการดำรงอยู่อย่างยั่งยืนของทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ในป่าชุมชน ด้วยการ “ร่วมกันคิดและแยกกันทำ” ดังนี้

๑. สอนสมรม : “อยู่ได้ กินดี มีความสุขตามอัตภาพ”

สอนสมรม หรือสมลม เป็นคำภาษาถิ่น แต่เดิมหมายถึง สอนขนาดเล็ก ที่ปลูกผลไม้ นานาชนิดผสมปนเปกัน เช่น ทุเรียน มังคุด ลางสาด จำปาตะ หมาก สะตอ ลูกเนียง ฯลฯ ไม่มีการแยกแปลงแยกชนิด อาศัยความหลากหลายของวิสัยตามธรรมชาติที่ของพืชต่างชนิด ให้เกื้อกูลกันเองโดยไม่ต้องใช้สารเคมี บางคนเรียกสวนเช่นนี้ว่า “สวนเทวดาเลี้ยง” นอกจากได้ผลผลิตหลากหลายต่อเนื่องกันตลอดทั้งปีแล้ว ยังช่วยแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด และอนุรักษ์ความหลากหลายของพืชในท้องถิ่นด้วย

เราจะพบเห็นสวนลักษณะนี้มากในพื้นที่ภาคใต้รวมถึงพื้นที่ทำการเกษตรบริเวณใกล้เคียงป่าชุมชนบ้านบนควนด้วย ซึ่งระยะหลังมีการนำไม้ป่าปลูกกรวมเข้าไปด้วย และแตกแขนงเป็นแนวทางที่หลากหลายออกไป เช่น วนเกษตร เกษตรแบบผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ สังคมพืช ๑๒ ชั้น เกษตรธาตุ ๔ และ เกษตร ๔ ย. เป็นต้น

๒. เกษตรธาตุ ๔ : “เกษตรเดินหน้า เกษตรแห่งความสุข”

การเกษตรธาตุ ๔ เป็นการนำภูมิปัญญาสั่งสม คือ การเกษตรผสมผสาน (สวนผสม) มาประยุกต์รวมกับความรู้ธาตุ ๔ ซึ่งเป็นความรู้ที่มีแนวคิดพื้นฐานจากทางศาสนาและความรู้ทางแพทย์แผนโบราณ และเชื่อว่าธรรมชาติของต้นไม้มีธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม และธาตุไฟ เช่นเดียวกับมนุษย์ หากธาตุทั้งสี่มีความสมดุลก็จะเจริญแข็งแรง

เมื่อค้นพบแล้ว จึงใช้ความรู้เรื่องธาตุ ๔ มาเป็นหลักในการคัดเลือกพืชที่มีลักษณะเข้ากันได้มาปลูกได้ด้วยกัน อีกทั้งต้องคำนึงทรงพุ่ม เรือนยอดที่สูงต่ำแตกต่างกัน ระยะห่างของพืชที่ปลูก การผลิดอกออกผลของพืชแต่ละชนิดอย่างเหมาะสม จนเกิดความหลากหลายของสังคมพืชที่มีความลงตัวเกิดการเอื้อเฟื้อพึ่งพากันของชนิดพันธุ์ที่หลากหลาย ไม่ทำลายกัน และได้ดอกผลที่ดี มีความงอกงาม และสมบูรณ์ เช่นเดียวกับการอยู่ร่วมกันของสังคมของมนุษย์

๓. สังคมพืช ๑๒ ชั้น : “ทำแล้วสนุก ทำแล้วมีสุข ทำแล้วสุขภาพดี”

เป็นการจัดการสวนเกษตรภายใต้แนวคิดเลียนแบบธรรมชาติ โดยปลูกพืช ผักและผลไม้ ให้อยู่ร่วมกันเป็นสังคมพืชตั้งแต่พืชที่อยู่ชั้นล่างสุด จนถึงพืชที่ขึ้นได้สูงที่สุด ทำให้เกิดความหลากหลายทั้งด้านชนิดพันธุ์ ด้านพันธุกรรม และความหลากหลายของระบบนิเวศในพื้นที่ อีกทั้งยังเน้นให้เกิดประโยชน์ครอบคลุม ๕ ด้าน คือ ด้านอาหาร ด้านยารักษาโรค ด้านข่าวของเครื่องใช้ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านพลังงาน

สังคมพืช ๑๒ ชั้น ประกอบด้วย

ชั้นที่ ๑ พืชหัว

ชั้นที่ ๒ พืชน้ำ

ชั้นที่ ๓ พืชผิวดิน

ชั้นที่ ๔ พืชหน้าดิน

ชั้นที่ ๕ พืชคลุมดิน

ชั้นที่ ๖ พืชผักกินยอด

ชั้นที่ ๗ พืชเส้นใย

ชั้นที่ ๘ พืชยืนต้นขนาดเล็ก

ชั้นที่ ๙ พืชยืนต้นขนาดกลาง

ชั้นที่ ๑๐ พืชยืนต้นขนาดใหญ่

ชั้นที่ ๑๑ พืชฟืนเพื่อน

ชั้นที่ ๑๒ พืชเถาวัลย์

๔. เกษตร ๔ ย. : “ป่าอยู่รอด เราอยู่ได้ ป่าไม่เสียหาย รายได้เรามี”

เป็นการใช้ปัญญานำการเกษตร ในหลักคิด “ป่าอยู่รอด เราอยู่ได้” โดยมีเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนทั้งในอาชีพการเกษตรและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติในป่า ดังนี้

ย.ที่ ๑ : “ยั่งยืนต่อชีวิต” คือ ต้องทำให้ชีวิตทุกคน พืช และสัตว์ยั่งยืน โดยการลด

ละ เลิกการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร

ย.ที่ ๒ : “ยั่งยืนต่อต้นน้ำ” คือ ต้องช่วยกันสร้างป่าเพื่อเพิ่มน้ำ และปลูกไม้ป่าเสริมในแปลงเกษตรของตนเอง เท่ากับเป็นการช่วยรักษาป่าต้นน้ำอีกทางหนึ่ง

ย.ที่ ๓ : “ยั่งยืนต่อดิน” คือ ไม่ใช้สารเคมี เพราะสารเคมีจะตกค้างในดินระยะยาว ทำให้ต้องเพิ่มปริมาณการใช้ไปเรื่อยๆ ซึ่ง

ย.ที่ ๔ : “ยั่งยืนต่อผลผลิต” คือ การปลูกพืชหลายชนิดในแปลง ทั้งไม้ผล ไม้ใช้สอย ผักพื้นบ้าน ไม้เศรษฐกิจ ฯลฯ ให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตสำหรับการบริโภคและสร้างรายได้ตลอดปี

๓.๓.๙ การพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในเขตพื้นที่บ้านบนควนดั่งที่กล่าวมาแล้ว นอกจากทำให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ ยังมีการพัฒนาการใช้ทรัพยากร ด้วยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปรวมในการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านั้นทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ เช่น อาชีพจักสาน กลุ่มสตรีแปรรูปสมุนไพรย่านสะบ้า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนให้มีมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

๓.๔ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการป่าชุมชน

- เป็นแหล่งต้นน้ำ และรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน
- เป็นห้องเรียน แหล่งศึกษาธรรมชาติของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป
- เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า
- เป็นแหล่งอาหารและแหล่งไม้ใช้สอยในครัวเรือน
- เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในชุมชน และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนและเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน
- เป็นแหล่งสมุนไพร
- เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาธรรมชาติ

รายชื่อผู้เกี่ยวข้อง

ผู้ประสานงาน นางกมลมาส รัตนมณี โทร ๐๙๕-๐๓๙๐๐๔๐

ผู้อำนวยการส่วนจัดการป่าชุมชน นายไพโรจน์ นัครา โทร ๐๘-๙๗๓๒-๖๒๒๑

ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๓ (สงขลา) นายธวัชชัย ลัดกรุด ๐๗๔-๒๐๕๙๙๐

ประธานป่าชุมชน นายตะหนัน คูหมาด โทร ๐๘-๓๒๙๐-๘๓๐๐

ภาพกิจกรรมชุมชน

ความหลากหลายทางชีวภาพ

- ด้านชนิดพันธุ์(พืชเฉพาะถิ่น)

จิปาดะ

หมากหมาก

มะไฟกา

ส้มเกรียบ

หัวโอเหล็ก

ความหลากหลายทางชีวภาพ

ทุเรียนพื้นบ้าน(พันธุ์เฉพาะถิ่น)

๑.โอหัวล้าน ๒.ตะพานน้ำ ๓.โอหัวช้าง ๔.มะลิ ๕.พิกุลกลิ้น ๖.แจ้ ๗.ทากยาติ ๘.ทองสร้อย ๙.วงช้าง
๑๐.ขมื่น ๑๑.ชะนีน้อย ๑๒.เตาแกง ๑๓.

แบบประเมินป่าชุมชนประเภทรางวัลดีเด่นด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ชื่อป่าชุมชน ที่ตั้ง

ที่	เกณฑ์	คะแนน	
		เต็ม	ได้
๑	<p>ความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ป่าในป่าชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ● ด้านพันธุกรรม(Genetic diversity) คือ ลักษณะทางพันธุกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านทางยีนส์(genes) เช่น พืชชนิดเดียวกันมีลักษณะของต้น ขนาด รสชาติ และการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ● ด้านชนิดพันธุ์(Species diversity) คือ จำนวนชนิดของพืชและสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่ป่าชุมชน ● ด้านระบบนิเวศ(Ecological diversity) คือ ความซับซ้อนของลักษณะพื้นที่ ที่แตกต่างกัน เช่น มีสภาพเป็นภูเขา หนองน้ำ ที่ราบลุ่ม หรือมีสภาพป่าที่ต่างกันในพื้นที่ป่าชุมชน - ชุมชนมีการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ระบบนิเวศอยู่ในสภาวะสมดุล ชนิดพันธุ์แต่ละชนิดมีอัตราการทดแทนอย่างสม่ำเสมอ คือ เมื่อเกิดการบุกรุก หรือการทำลายระบบนิเวศลงไป เช่น พายุ ไฟป่า การตัดไม้ทำลายป่า หรือจากการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ฯลฯ ทำให้ระบบนิเวศ เกิดการเสียหาย หรือถูกทำลาย แต่ธรรมชาติก็สามารถที่จะมีการทดแทนทางนิเวศของสิ่งมีชีวิตใหม่ ขึ้นมาทดแทนสิ่งมีชีวิตที่ถูกทำลายได้ 	๔๐	
๒.	<p>ชุมชนมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนและสามารถใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาในการมีส่วนร่วมดำเนินงาน - สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน - สามารถเป็นต้นแบบ และสถานที่เรียนรู้การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน - มีกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เช่น การถ่ายทอดให้กับคนในครอบครัว กลุ่มเยาวชน กลุ่มบุคคลในชุมชน กลุ่มบุคคลทั่วไป - มีการเรียนรู้ เข้าใจและนำหลักด้านการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม 	๖๐	
	รวม	๑๐๐	

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

กำหนดการเดินทางลงพื้นที่
คณะกรรมการตัดสินรางวัล โครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑
ณ ป่าชุมชนบ้านหนองบัว หมู่ที่ ๑ ตำบลจรเข้มสามพัน อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์

วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑

เวลา ๐๙.๓๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ และเจ้าหน้าที่ พร้อมกัน ณ จุดนัดพบ

(ระยะทางจากกรุงเทพถึงป่าชุมชน ๑๒๕ กม.)

เวลา ๑๐.๐๐ น. - เดินทางถึง ป่าชุมชนบ้านหนองบัว หมู่ที่ ๑ ตำบลจรเข้มสามพัน อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์

๑. การแสดงต้อนรับของชุมชน
๒. เชิญคณะกรรมการตัดสินฯ พร้อมกัน ณ ที่ประชุม
๓. ผู้แทนป่าชุมชน กล่าวต้อนรับ
๔. แนะนำคณะกรรมการตัดสินฯ ที่ร่วมเดินทาง
๕. รับชมวีดิทัศน์แนะนำโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน
๖. ประธานกรรมการชี้แจงหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการตัดสินรางวัลฯ
๗. ประธานป่าชุมชนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แนะนำคณะกรรมการป่าชุมชน และนำเสนอความเป็นมา รูปแบบจัดการป่าและผลงานความสำเร็จของการดูแลรักษาป่าชุมชน
๘. คณะกรรมการตัดสินฯ พิจารณาและประเมินป่าชุมชน พร้อมทั้งซักถาม รับฟังข้อมูลเพิ่มเติม
๙. ประธานกรรมการ ขอบคุณคณะกรรมการป่าชุมชน และผู้ร่วมประชุมทุกท่าน
 - ๙.๑ มอบของที่ระลึกแก่ผู้แทนจากชุมชน
 - ๙.๒ มอบของที่ระลึกแก่ประธานป่าชุมชน
๑๐. คณะกรรมการตัดสินฯ เยี่ยมชมนิทรรศการ และผลิตภัณฑ์จากป่าชุมชน

เวลา ๑๒.๐๐ น. - รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ ลงพื้นที่เพื่อประเมินป่าชุมชนบ้านหนองบัว หมู่ที่ ๑

เวลา ๑๕.๐๐ น. - คณะกรรมการตัดสินฯ เดินทางกลับ

หมายเหตุ

ป่าชุมชนบ้านหนองบัว

หมู่ที่ ๑ ตำบลจรเข้สามพัน อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์

๑. ประวัติความเป็นมาของป่าชุมชน

บริเวณผืนป่าบ้านหนองบัว หมู่ที่ ๑ ตำบลจรเข้สามพัน อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะเป็นภูเขา มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างน้อย ลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ ชนิดพันธุ์ไม้ ได้แก่ ประดู่ป่า มะค่าโมง ตะคร้ำ เสลา ชี่หนอน ไม้ป่า ไม้รวก สัตว์ป่าที่พบได้แก่ กระรอก กระแต ไก่ป่า หมูป่า นกชนิดต่าง ๆ อาหารป่าที่พบ ได้แก่ ผึ้ง ผักหวาน หน่อไม้ เห็ดโคน เป็นภูเขา สภาพดินเป็นดินปนหินลูกรัง ต่อมาทางผู้นำหมู่บ้านได้ยื่นคำขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนกับทางเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ซึ่งกรมป่าไม้ได้อนุมัติจัดตั้งเป็นป่าชุมชน ตามหนังสือกรมป่าไม้ ที่ ทส ๑๖๐๔.๔๓/๓๓/๔๔ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ ซึ่ง อยู่ในเขตป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๔๔ มีเนื้อที่ ๑๖๒ ไร่

๒. อาณาเขตของป่าชุมชน

ด้านทิศเหนือ	จด ที่ดินทำกินของชาวบ้าน
ด้านทิศตะวันออก	จด ที่ดินทำกินของชาวบ้าน
ด้านทิศใต้	จด วัดบ้านหนองบัว
ด้านทิศตะวันตก	จด ถนนและที่ดินทำกินของชาวบ้าน

๓. ลักษณะพื้นที่ของป่าชุมชน

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นภูเขาสูงลาดเททางด้านทิศตะวันออก ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนหินลูกรัง มีถนนรอบพื้นที่ ติดกับวัดและที่ดินทำกินของชาวบ้าน

สภาพป่า เป็นป่าเบญจพรรณ บนเขามีไม้ขนาดใหญ่ค่อนข้างน้อย พันธุ์ไม้ที่พบ คือ ประดู่ เสลา ไม้รวก ไม้ป่า มะค่าโมง มะกอกป่า สัตว์ป่าที่พบ ได้แก่ นกนานาชนิด กระรอก ผึ้ง พืชอาหารป่า เช่น เห็ดชนิดต่างๆ หน่อไม้ ผักหวาน น้ำผึ้ง

๔. การบริหารจัดการแผนและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการป่าชุมชน และราษฎรในชุมชนมีการดำเนินงานร่วมกันบริหารจัดการพื้นที่ป่า ในรูปแบบของการมีส่วนร่วมจากประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนหน่วยงานจากภาครัฐ และองค์กรต่างๆในพื้นที่ ดังนี้

- ๓.๑ ร่วมกันตัดสินใจในการจัดตั้งป่าชุมชน
- ๓.๒ ร่วมกันอนุรักษ์ปกป้องพื้นที่ป่า ได้มีการลาดตระเวนป่ากันอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๓ ร่วมกันทำแนวกันไฟ เพื่อไม่ให้เกิดไฟป่า
- ๓.๔ ร่วมกันปลูกฟื้นฟูป่า มีการจัดกิจกรรมปลูกป่าในวันสำคัญต่างๆ กันอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๕ มีการทำป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ
- ๓.๖ มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่คณะกรรมการ และราษฎรในชุมชนในเรื่องต่าง

๔. คณะกรรมการดำเนินงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจุบันมีคณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน ๑๐ คน โดยมีนายสมนึก ปทุมสูติ เป็นประธานคณะกรรมการป่าชุมชน

นายสมนึก ปทุมสูติ

นายเกสร ปทุมสูติ รองประธานป่าชุมชน	นายชัยवाल ลีรัตน์ รองประธานป่าชุมชน	นายราเชนทร์ จรเข้ คณะกรรมการ
นายประยูร ปทุมสูติ เลขาธิการ	นายพิชณุ ปทุมสูติ คณะกรรมการ	นายนิรุช ปทุมสูติ คณะกรรมการ
นายสมพงษ์ แซ่ตั้ง คณะกรรมการ	นายพนม ปทุมสูตร คณะกรรมการ	นายสีลาศ หมั่นจิตร คณะกรรมการ

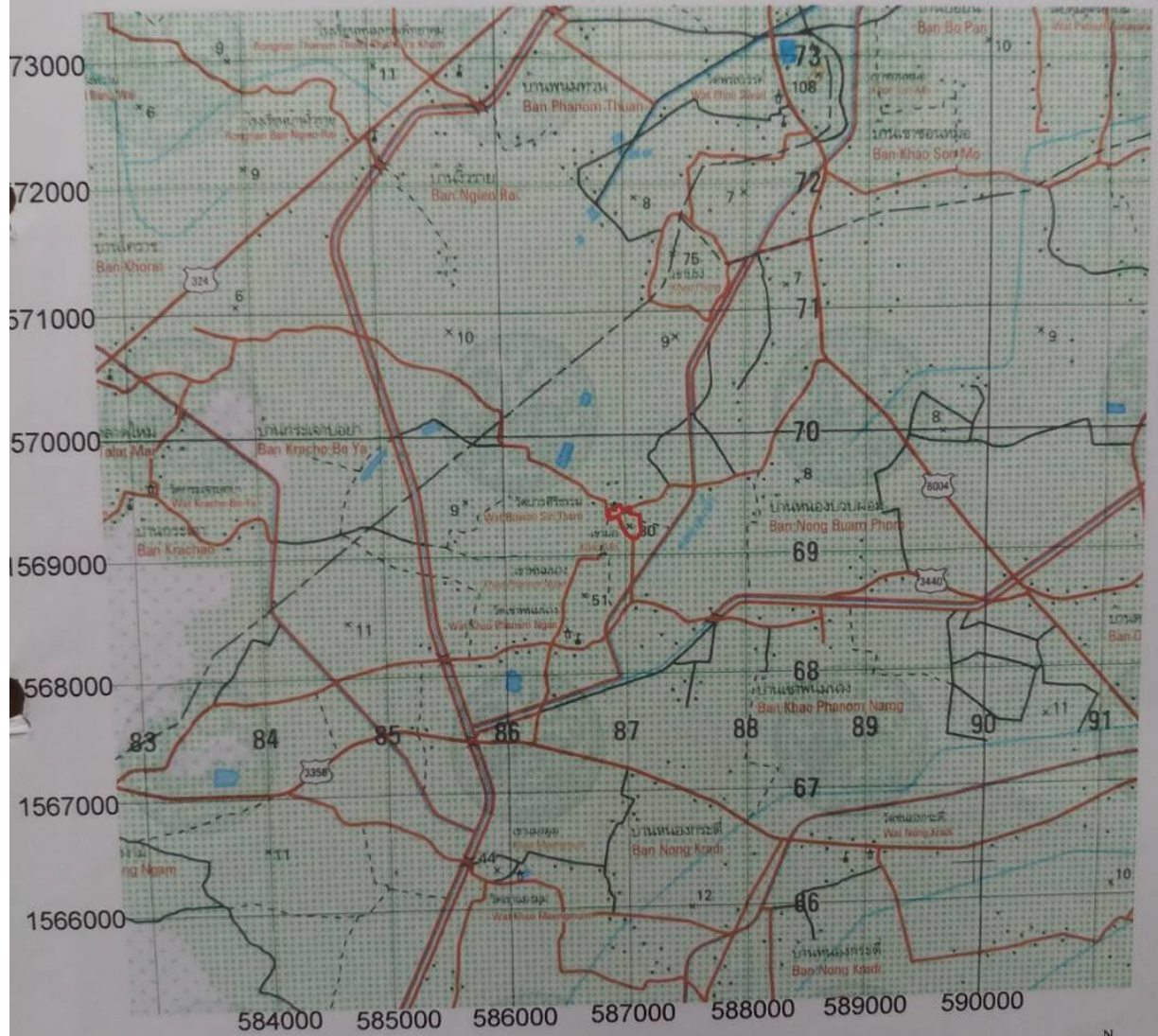
แผนที่ ๑:๕๐๐๐๐

บ้านหนองบัว หมู่ที่ ๑ ตำบลจระเข้ม่า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์

บ้านหนองบัว หมู่ที่ ๑ ตำบลจระเข้ม่า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์

เขตพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

เนื้อที่ ๑๖๒ ไร่ มาตรการส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ระวังแผนที่ ๔๙๓๗ |

สัญลักษณ์

— แนวเขตป่าชุมชน

ลงชื่อ ผู้ตรวจสอบ

(นายประเสริฐ ม่วงอยู่)

นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ

สภาพป่าชุมชน

ก่อน ดำเนินการจัดตั้งเป็นป่าชุมชน

หลัง จากที่ได้รับการดูแลจากชุมชน

มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ด้านพันธุกรรม (Genetic diversity)

“เห็ดโคน”

เป็นเห็ดโคนที่มีรสชาติที่แตกต่างจากที่อื่น คือมีรสชาติที่หวาน กรอบ ลักษณะดอกจะเล็กกว่าพื้นที่อื่น และจะขึ้นรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน พอช่วงฝนตกหนักนับต่อไปอีก ๑๕ วัน เห็ดโคนก็จะขึ้นทุกครั้ง

๒. ด้านชนิดพันธุ์ (Species diversity) มีพืชสมุนไพรชนิดต่าง ๆ ดังนี้

“รากสามสิบ”

ข้อมูลผลิตภัณฑ์

รากสามสิบ

สมุนไพรคุณสัมฤทธิ์

ยาแคปซูลผสมรากสามสิบ
ตรา สมุนไพรคุณสัมฤทธิ์

ส่วนประกอบ : รากสามสิบ, แก่นฝาง, ดอกคำฝอย, ดอกคำไทย, เกี๋ยงกิ่งห้า, กล้วยทั้งห้า, วุ้นสังคโลก, กวาวเครือขาว ฯลฯ

ขนาดรับประทาน : ครั้งละ 2-4 แคปซูล
วันละ 2 ครั้ง ก่อนอาหาร (เช้า-เย็น)

ทะเบียนยาเลขที่ : G 93/56

ขนาดบรรจุ : 60 แคปซูล

รากสามสิบสมุนไพรคุณสัมฤทธิ์ เป็นยาบำรุงร่างกายสำหรับผู้หญิง ช่วยให้ผิวขาวใส ออกต่างดั่ง ช่องคลอดผิดปกติ ประจำเดือนมาไม่ปกติ ป้องกันและรักษาอาการปวดประจำเดือน รักษาตกขาวผิดปกติ ช่วยให้ช่องคลอดสะอาดโรกรังไข่ มดลูกแข็งแรง ช่วยรักษาภาวะมีบุตรยากในผู้หญิง และ ทางการแพทย์ของทุกปีมหาสำหรับผู้หญิง แก้ไขได้ด้วย รากสามสิบสมุนไพรคุณสัมฤทธิ์ *เด็กและสตรีมีครรภ์ไม่ควรรับประทาน

เช่น สาวร้อยผิว จ้วงเครือ (ภาคเหนือ) ผักชีข้าง ผักหนาม (ภาคอีสาน) สามร้อยราก สามสิบ ชีข้าง จันดิน หรือม้าสามต่อน มีชื่อสามัญว่า Shatavari ส่วนลักษณะต้นรากสามสิบเป็นไม้เลื้อยเนื้อแข็ง มีหนามแหลม มีเหง้าและรากใต้ดินคล้ายรากของต้นกระชาย ดอกมีขนาดเล็ก สีขาว แยกเป็นช่อ มีกลิ่นหอม เป็นต้นที่มีผลสดลักษณะกลม ผิวเรียบมัน และมีเมล็ดสีดำ

“กำลังวัวเถลิง”

พื้นที่สำรวจ เขื่อนห้วยกุ่ม

ชื่อท้องถิ่น กำลังวัวเถลิง

ชื่อทั่วไป นมวัว สะบับงา เครือ กำลังวัวเถลิง ตีนตั้ง ตีนต่าง (เลย)

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Artabotrys harmandii* Finet & Gagnep.

ชื่อวงศ์ Annonaceae

การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เถาต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง แก้กระษัย (บำรุงไต กล้ามเนื้อเสื่อม เส้นเสื่อม)

“เปราะป่า”

เปราะป่า ชื่อสามัญ Peacock ginger, Resurrection lily

เปราะป่า ชื่อวิทยาศาสตร์ *Kaempferia marginata* Carey ex Roscoe จัดอยู่ในวงศ์ขิง (ZINGIBERACEAE)

- **ต้นเปราะป่า** จัดเป็นพืชลงหัวขนาดเล็ก มีความสูงประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร มีเหง้าสั้น และรากเป็นกระจุก **หัวเปราะป่า** หรือเหง้าสั้น และมีขนาดเล็ก ลักษณะของเหง้าเป็นรูปทรงกลม สีน้ำตาลที่ผิวมีรอยข้อปล้องอย่างชัดเจน ออกรากจากเหง้าหลักเป็นเส้นกลมยาว เหง้ามีกลิ่นหอม รสร้อน

เผ็ดและขมจัด สามารถพบได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทย ต้นเปราะป่ามักขึ้นตามพื้นดินหรือเกาะ อยู่ตามโขดหิน โดยเกิดตามที่ลุ่มชื้นแฉะในป่าเบญจพรรณทั่วๆ

“ดอกกระเจียว”

ดอกกระเจียว เป็นชื่อเรียกดอกของต้นกระเจียวที่นิยมนำมารับประทานเป็นผัก และนำมาประกอบอาหาร ของคนอีสาน ให้รสกรอบหวาน และมีกลิ่นหอมเฉพาะตัว รวมถึงนิยมปลูกเป็นไม้ดอกประดับ เนื่องจาก ดอกมีสีล้วนสวยงาม มีหลากหลายสีต้นกระเจียว เป็นพืชดั้งเดิมของไทย พบขึ้นทั่วไปตามป่าเบญจพรรณ และตามหัวไร่ปลายนาในแถบภาคอีสาน และภาคเหนือ แต่พบมากในทางภาคอีสาน และพบได้ในประเทศ อื่นบริเวณใกล้เคียง เช่น พม่า และลาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Curcuma aeruginosa* Roxb.

ชื่อท้องถิ่น : ดอกกระเจียว กระเจียวแดง ดอกอีเจียว

ประโยชน์ของดอกกระเจียว

- ดอกกระเจียว และหน่ออ่อน ในภาคอีสานนิยมนำมาประกอบอาหาร อาทิ หมกดอกกระเจียวใส่ไข่ หมก ดอกกระเจียวใส่กระป๋อง แกงอ่อมดอกกระเจียว เนื่องจาก ให้รสกรอบหวาน มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว
- ดอกกระเจียว และหน่ออ่อน ในภาคอีสานนิยมนำมารับประทานสดจิ้มน้ำพริก หรือ นำมาลวก รับประทานคู่กับน้ำพริก
- ดอกกระเจียว บางท้องถิ่นนำมาปลูกเพื่อเป็นไม้ดอกประดับ เนื่องจาก ให้ดอกที่มีสีล้วนสวยงาม
- ทุ่งดอกกระเจียว เป็นแหล่งที่มีดอกกระเจียวขึ้นมากจนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอันดับต้นของจังหวัดชัยภูมิ

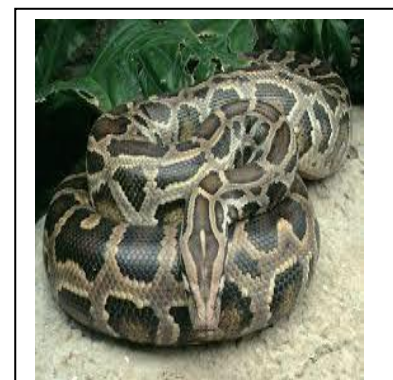
-พบพันธุ์ถิ่นเดียว ได้แก่ มะลิสยามหรือมะลิป่า เป็นไม้พุ่มเตี้ย สูงเพียง ๒๐ - ๓๐ ม.ใบ เดี่ยวเกิดแบบตรงข้าม ใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ดอกสีขาว ออกรวมเป็น ช่อ ช่อละ ๒ - ๓ ดอก ตามซอกใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงรูปร่างคล้ายแผ่นใบ กลีบดอกมี ๗ - ๘ กลีบ รูปรียาวแหลมแบบกระสวย ยาว ๑๒-๒๐ มม. ผลกลมขนาด ยาว ๗-๙ มม. เมื่อแก่สีแดงเข้ม มีเมล็ดใช้ขยายพันธุ์ได้ ขึ้นเป็นจำนวนเยอะมากทั่วบริเวณพื้นที่ป่าชุมชน

ประโยชน์: ต้นเป็นพุ่มแน่น ปลูกเป็นไม้ประดับได้ดี และดอกสวย มีกลิ่นหอมอ่อนๆ

๓. **ด้านระบบนิเวศน์ (Ecological diversity)** เมื่อได้มีการจัดตั้งป่าชุมชนบ้านหนองบัว พื้นที่ป่าได้รับการคุ้มครองโดยชุมชน ทำให้ทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และมีความหลากหลายทางชีวภาพเกิดขึ้นในป่าชุมชน

-พบเห็นสัตว์ป่า เช่น ไก่ป่า กระรอก กระแต แอ้ เขี้ย กูเหลือม กูจงอาง กูเห่า นกเอี้ยง นกเขานกฟิราบ

พบชนิดพันธุ์ไม้ ได้แก่ ประดู่ป่า มะค่าโมง ตะคร้ำ เสลา ชี่หนอน ไผ่ป่า ไผ่รวก ชี่นท้าวบริเวณป่าชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ มีการปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ไก่ กลุ่มทอผ้า เย็บผ้าโหล ทำไม้กวาด ทำปุ๋ยหมัก ไร่อุบโศก - บริโศก เพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน

ในพื้นที่ป่าชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ในชุมชนบ้านหนองบัว ได้แก่ การรวมกลุ่มของชุมชนทอผ้าของชุมชน กลุ่มทอผ้า เย็บผ้าโหล นอกจากนี้ได้หลักๆ จากการขายผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากป่า (เห็ดโคน),(หน่อไม้) ตลอดจนจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากป่าชุมชน ระยะเวลา ๑ ปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	รายได้ของชุมชน (บาท)												รวมเป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	รายการ	ม.ค. 60	ก.พ. 60	เม.ย. 60	พ.ค. 60	มิ.ย. 60	ก.ค. 60	ส.ค. 60	ก.ย. 60	ต.ค. 60	พ.ย. 60	ธ.ค. 60		
1.	การขายผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากป่า(เห็ดโคน)												150,000	รายได้เฉลี่ยโดยประมาณ
2.	การกลุ่มทอผ้าและเย็บผ้าโหล												36,000	ต่อปี
3.	การกลุ่มเย็บผ้าโหล												96,000	ต่อปี
รวม												282,000	รายได้เฉลี่ยโดยประมาณ	

หมายเหตุ...

๑. รายได้จากการขายเห็ดโคน คิดจากชาวบ้าน ๓๐ คน หาได้ครั้งละ ๒๐ กก. /กก. ละ ๒๕๐ บาท ระยะเวลาเก็บหาเห็ดโคน ประมาณ ๖ เดือน เดือนละ ๒ วัน
 ๒. การกลุ่มทอผ้าของชุมชน คิดจากกลุ่มทอผ้า ต่อครั้ง ๆ ละ ๑ เดือนๆละประมาณ ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท โดยเฉลี่ย
 ๓. การกลุ่มเย็บผ้าโหลของชุมชน คิดจากกลุ่มเย็บผ้าโหล ต่อครั้ง ๆ ละ ๑ เดือนๆละประมาณ ๘,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท โดยเฉลี่ย
- ข้อมูลมาจากแบบสำรวจผู้ได้รับผลประโยชน์ในป่าชุมชนบ้านหนองบัว หมู่ที่ ๑ ตำบลจรเข้สามพัน อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ด้านการท่องเที่ยว

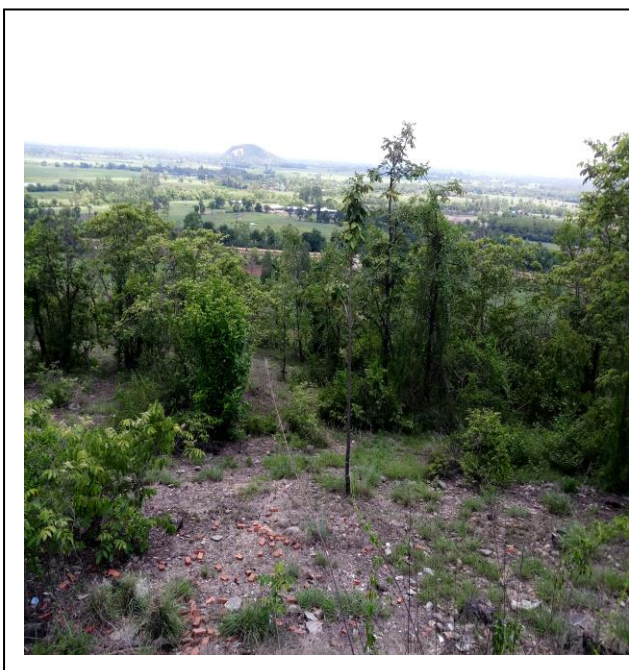
หินศิลาแลง”

ศิลาแลงมีความแปลกอยู่อย่างหนึ่ง คือเมื่อขุดขึ้นมาใหม่ ๆ จะมีความหยุ่น ต่อเมื่อสัมผัสอากาศจึงแข็งตัว ศิลาแลงเกิดในเขตที่มีอากาศร้อนชื้น เช่นประเทศไทยโดยเฉพาะในภาคใต้ ทั้งนี้เนื่องจากมีอุณหภูมิและความชื้นสูงทำให้เกิดการละลายและการชะล้างของแร่ธาตุต่าง ๆ ออกไปจากดินมาก ยังคงเหลือพวกสารประกอบของแร่เหล็ก แมงกานีสและอะลูมิเนียมผสม

อยู่ในดินมาก แร่เหล่านี้จะสะสมกันหนาแน่นบริเวณเหนือระดับ น้ำใต้ดิน การจับตัวของแร่ทั้ง ๓ ชนิดกับดินมีความแน่นมาก เรียกว่า “ดินแลง” ลักษณะของดินแลงมีสีแดงสลับขาว เมื่อขุดดินนี้ขึ้นมาอาจใช้เครื่องมือตัดตกแต่งเป็นรูปร่างต่าง ๆ ได้ง่าย ภายหลังเมื่อทิ้งก้อนดินแลงให้สัมผัสกับอากาศนาน ๆ จะแข็งแกร่ง เรียกว่า “ศิลาแลง” ดินแลงซึ่งสัมผัสกับอากาศโดยการสีกร่อนของผิวดินหรืออากาศแทรกซึมเข้าไปในดินได้ ทำให้ดินแลงแข็งแกร่งไปเองตามธรรมชาติมีรูปร่างเป็นก้อนลักษณะต่าง ๆ ปนอยู่กับดิน เรียกก้อนที่แข็งนี้ว่า “ลูกรัง” ถ้ามีดินปนอยู่ด้วยเรียกว่า “ดินลูกรัง” ศิลาแลง นำมาใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอุโบสถวิหารและเจดีย์ในสมัยโบราณศิลาแลงจะใช้เป็นส่วนก่อสร้างที่ไม่ต้องการความประณีต เพราะนำมาสลักไม่ได้ เนื่องจากเนื้อศิลาแลงมีรูพรุนทั่วไป ใช้ในการก่อสร้างผนังกำแพงหรือส่วนที่ถือปูน สิ่งก่อสร้างสมัยทวารวดีและศรีวิชัยในภาคใต้ส่วนมากจะใช้ศิลาแลงเป็นส่วนประกอบ สิ่งก่อสร้างสมัยสุโขทัยก็ใช้ศิลาแลงเป็นอันมาก ปัจจุบันใช้ศิลาแลงกันน้อย แต่จะใช้ดินลูกรังกันมาก ส่วนมากนำมาใช้ถมที่ทำพื้นถนน

จุดชมวิวเมืองโบราณอู่ทอง สามารถมองเห็น วิว ทิวทัศน์รอบ ๆ เมืองโบราณอู่ทอง

แบบประเมินป่าชุมชนประเภทรางวัลดีเด่นด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ชื่อป่าชุมชน ที่ตั้ง

ที่	เกณฑ์	คะแนน	
		เต็ม	ได้
๑	<p>ความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ป่าในป่าชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ● ด้านพันธุกรรม(Genetic diversity) คือ ลักษณะทางพันธุกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านทางยีนส์(genes) เช่น พืชชนิดเดียวกันมีลักษณะของต้น ขนาด รสชาติ และการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ● ด้านชนิดพันธุ์(Species diversity) คือ จำนวนชนิดของพืชและสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่ป่าชุมชน ● ด้านระบบนิเวศ(Ecological diversity) คือ ความซับซ้อนของลักษณะพื้นที่ ที่แตกต่างกัน เช่น มีสภาพเป็นภูเขา หนองน้ำ ที่ราบลุ่ม หรือมีสภาพป่าที่ต่างกันในพื้นที่ป่าชุมชน - ชุมชนมีการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ระบบนิเวศอยู่ในสภาวะสมดุล ชนิดพันธุ์แต่ละชนิดมีอัตราการทดแทนอย่างสม่ำเสมอ คือ เมื่อเกิดการบุกรุก หรือการทำลายระบบนิเวศลงไป เช่น พายุ ไฟป่า การตัดไม้ทำลายป่า หรือจากการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ฯลฯ ทำให้ระบบนิเวศ เกิดการเสียหาย หรือถูกทำลาย แต่ธรรมชาติก็สามารถที่จะมีการทดแทนทางนิเวศของสิ่งมีชีวิตใหม่ ขึ้นมาทดแทนสิ่งมีชีวิตที่ถูกทำลายได้ 	๕๐	
๒.	<p>ชุมชนมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนและสามารถใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาในการมีส่วนร่วมดำเนินงาน - สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน - สามารถเป็นต้นแบบ และสถานที่เรียนรู้การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน - มีกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เช่น การถ่ายทอดให้กับคนในครอบครัว กลุ่มเยาวชน กลุ่มบุคคลในชุมชน กลุ่มบุคคลทั่วไป - มีการเรียนรู้ เข้าใจและนำหลักด้านการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม 	๖๐	
	รวม	๑๐๐	

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)